

**Ledental NOC*NSF
over 2008**

Samenvatting

In 2008 hadden de bij NOC*NSF aangesloten sportbonden en buitengewone leden - exclusief de Nederlandse Christelijke Sport Unie (NCSU) en de Nederlandse Katholieke Sportfederatie (NKS) - 5.097.125 leden. Dit is ruim 15.000 leden meer dan in 2007.

De sportbonden kregen er in 2008 ruim 40.000 leden bij ten opzichte van 2007 en hebben nu in totaal bijna 4,8 miljoen leden. 85% van de toename in het ledental is terug te voeren op de groei van een klein aantal (9) bonden.

De netto groei van de sportbonden is redelijk gelijk verdeeld tussen het aantal junioren en senioren. Het aantal junioren steeg namelijk met iets meer dan 18.000, het aantal senioren (dat wil zeggen: boven de 18 jaar) met ruim 22.000. In welke mate de toename van het aantal jeugdleden een administratieve dan wel werkelijke toename is, is moeilijk exact aan te geven. Wel is duidelijk dat deze ontwikkeling in 2007 ook al gaande was.

Het totale aantal mannelijke leden (junior en senior) is nagenoeg gelijk gebleven. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat het aantal mannelijke junioren groeit, terwijl het aantal mannelijke senioren daalt. Het totale aantal vrouwelijke leden (junior en senior) is gestegen. Deze ontwikkeling is in 2007 reeds ingezet. Toen was het echter voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de registratie van het geslacht van sporters door bonden. Inmiddels lijkt er sprake van een structurele stijging van het aantal vrouwelijke leden.

Het aantal teamsporters en individuele sporters is licht toegenomen. Het aantal semi-individuele sporters is afgenomen.

Ledental NOC*NSF over 2008

Inleiding

In de periode juli-oktober 2009 heeft de jaarlijkse telling van het aantal leden van de bonden plaatsgevonden over het jaar 2008. Voor het derde achtereenvolgende jaar is de bonden gevraagd, voor zover zij dit konden, het totale aantal leden onder te verdelen in 8 leeftijdssegmenten (conform de indeling bij de strategische marketing plannen (SMP)). Van de 72 sportbonden hebben dit keer 22 bonden aan dit verzoek kunnen voldoen. (Vorig jaar waren dat er 27) 50 bonden hebben een onderverdeling in twee leeftijdscategorieën gemaakt: juniorleden (tot 18 jaar) en seniorleden (18 jaar en ouder).

Deze rapportage volgt de lijn van de ledentallen rapportage 2007, waarbij de analyse naar leeftijdsegmenten (ten behoeve van Strategische Marketing Plannen) extra aandacht heeft gekregen. Net als in voorgaande jaren is de nodige voorzichtigheid geboden bij het trekken van conclusies over de ontwikkeling in de ledentallen. Wijzigingen in de wijze van administreren komen regelmatig voor, bijvoorbeeld wanneer een bond overgaat op een (nieuw) centraal administratiesysteem. Hierdoor ontstaan ogenschijnlijk wijzigingen in de samenstelling van het ledenbestand naar leeftijd en/of naar geslacht, terwijl er in werkelijkheid geen veranderingen hebben plaatsgevonden.

Ook komt het regelmatig voor dat de ledentallen na het verschijnen van de Rapportage Ledentallen nog door een bond worden gecorrigeerd. In deze rapportage is overigens gebruikt gemaakt van de gecorrigeerde cijfers over 2007. Op sommige plaatsen in de Rapportage 2008 zullen de cijfers over 2007 daarom afwijken van de cijfers in de Rapportage Ledentallen 2007.

Omdat in 2009 gekozen is voor een eenduidige definitie¹ van de ledentallen van NOC*NSF en de ledentallen rapportage 2008 is opgesteld volgens de algemene definitie, is in bijlage 10 een vergelijking opgenomen tussen de ledentallen volgens de oude en nieuwe definitie.

Ledental 2008

NOC*NSF kent in 2008 in totaal 87 lidorganisaties, waarvan 72 gerekend worden tot de sportbonden en 15 gerekend worden tot de buitengewone leden. Het totale ledenbestand van NOC*NSF is 5.097.125 leden (in 2007 was dit 5.081.773)². Dit is een stijging ten opzichte van 2007 met 15.352 (zie bijlage 1).

Sportbonden

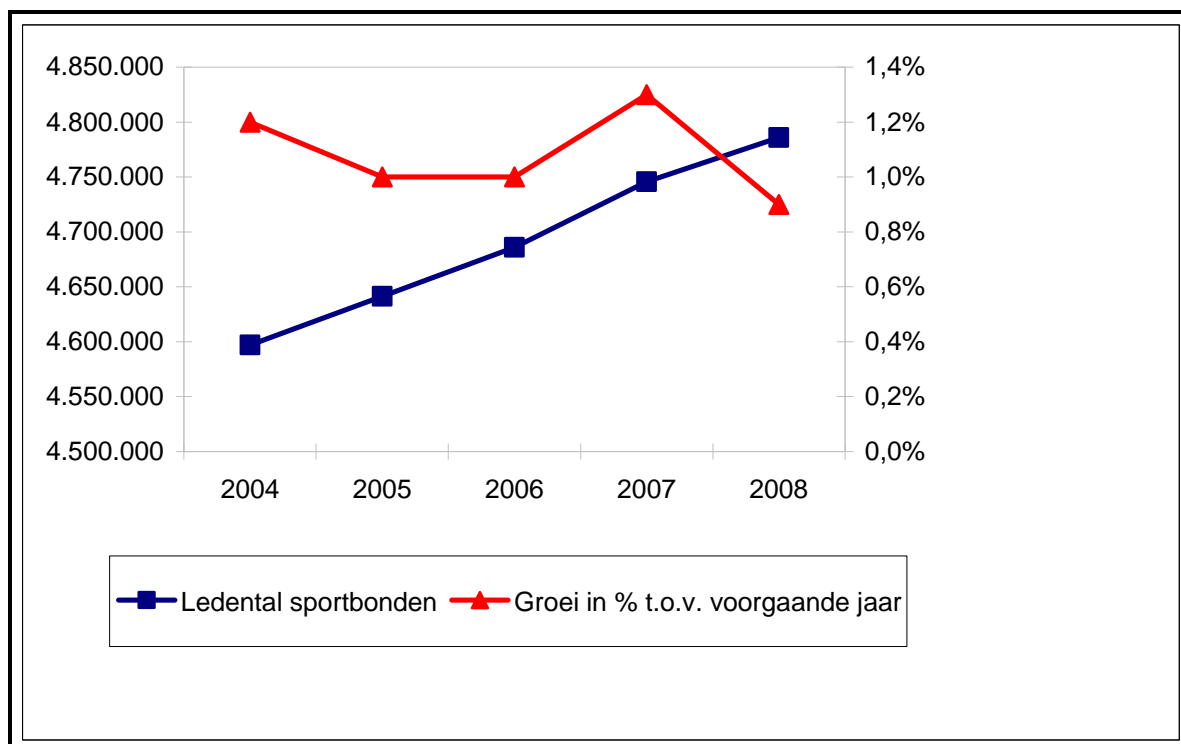
Het aantal leden van de sportbonden is in 2008 met 40.467 leden toegenomen tot een totaal van 4.786.005 leden. In 2007 waren het er 4.745.538. Dit is een stijging van 0,9% (zie bijlage 1), iets minder dan de groei van afgelopen jaren. Sinds 2003 schommelt de jaarlijkse groei van de sportbonden gezamenlijk rond de 1% (zie figuur 1).

---

¹ Nieuwe definitie lidmaatschap:

- Lid betaalt jaarlijks minimaal €5,- bondsafdracht
- Lidmaatschap is bewust aangegaan
- Sporter stemt aantoonbaar in met voorwaarden bond en/ of vereniging
- Bond registreert NAW-gegevens, geboortedatum & geslacht sporter (geldt m.i.v. 2011)
- Registratie wordt gedeeld met NOC*NSF (in lijn met privacywetgeving) (geldt m.i.v. 2011)

² Wanneer in deze rapportage uitspraken gedaan worden over alle bij NOC*NSF aangesloten leden, worden de leden van NCSU en NKS niet meegeteld. Deze leden hebben een dubbel lidmaatschap en zijn zowel lid van de NCSU of NKS als van een sportbond.

Figuur 1 Ontwikkeling leden sportbonden

Buitengewone leden

Het aantal leden van de buitengewone lidorganisaties is sinds vorig jaar met 18.482 gestegen naar 951.848. In 2007 waren nog 933.366 mensen lid van een buitengewone lidorganisatie. Deze stijging komt vooral voor rekening van de Nederlandse Culturele Sportbond.

Het aantal leden van buitengewone lidorganisaties, exclusief NCSU en NKS, is gedaald met 25.115 van 336.235 in 2007 naar 311.120 in 2008 (zie bijlage 2).

Verhouding junioren / senioren

De verhouding junioren / senioren is in 2008 licht gewijzigd ten opzichte van 2007. Over het totale ledenbestand van sportbonden en buitengewone leden bezien, was de verhouding in 2007 33% junioren tegenover 67% senioren. In 2008 zijn deze percentages respectievelijk 32% en 68%. De verhouding junioren/senioren wordt zowel bij sportbonden als bij buitengewone leden beïnvloed door het feit dat een aantal bonden geen onderscheid (kan) maken tussen junioren en senioren. Alle leden worden in die gevallen als senioren geregistreerd.

Sportbonden

In 2007 was de verhouding junior / senior 34% tegenover 66%. Deze verhouding is gelijk gebleven, want ook in 2008 is 34% van de leden jonger dan 18 jaar en 66% ouder dan 18. De groei bij de sportbonden komt zowel door de toename van het aantal jeugdleden alsook de seniorleden. Het aantal jongeren bij sportbonden is netto toegenomen met 18.017, het aantal senioren is toegenomen met 22.450 netto.

Gezien het feit dat een aantal bonden de junioren als senior registreren, ligt het aandeel junioren bij sportbonden vermoedelijk hoger dan 34% (zie opmerking hierboven).

Buitengewone leden

Omdat in 2008 slechts één buitengewoon lid (de NCS) een uitsplitsing heeft gemaakt naar leeftijd, wordt hier geen nadere beschouwing over gegeven.

Bij de buitengewone leden zegt de verhouding junior/senior ook minder dan bij de gewone leden, omdat de meeste buitengewone leden geen onderscheid naar leeftijd maken. Een aantal van hen is

als organisatie aangesloten bij NOC*NSF en heeft zelf geen leden. In andere gevallen gaat het om vakverenigingen van beroepsgroepen zoals leraren lichamelijk opvoeding of fysiotherapeuten. Bij deze organisaties mag er vanuit gegaan worden dat alle leden 18 jaar of ouder zijn.

Verhouding man / vrouw

Het aantal volwassen mannen dat lid is van een bij NOC*NSF aangesloten organisatie is al jaren groter dan het aantal volwassen vrouwen. De verhouding man/vrouw is in 2008 enigszins gewijzigd ten gunste van het percentage mannen. In 2007 was de verhouding 69% man en 31% vrouw. In 2008 was 70% man en 30% vrouw.³ Deze verandering is vooral het gevolg van het feit dat in 2007 een aantal sportbonden en buitengewone leden wel onderscheid in geslacht maakten en dit in 2008 niet deden, waardoor hun leden als man geregistreerd zijn.

Op de verhouding mannelijke en vrouwelijke leden is een zelfde soort opmerking van toepassing als op de verhouding junioren/senioren. Bonden die in de ledenadministratie geen onderscheid naar geslacht maken, registeren alle leden als mannelijk. Ook zijn er bonden met gezinslidmaatschappen waarbij alleen het gezinshoofd als lid geregistreerd staat, doorgaans als man.

Sportbonden

In 2008 telden de sportbonden ruim 3 miljoen mannelijke en iets meer dan 1,7 miljoen vrouwelijke leden (jeugd en volwassenen)⁴. Het aantal mannen is in 2008 met ruim 16.000 toegenomen, terwijl het aantal vrouwelijke leden met bijna 25.000 is toegenomen. In 2007 was de verhouding man / vrouw: 65% / 35%. In 2008 is 64% man en 36% vrouw.

Wanneer we alleen naar de volwassen leden van sportbonden kijken zien we dat daar het percentage mannen licht is gedaald. In 2007 was - op basis van gecorrigeerde gegevens - 68% van de volwassen sporters man en 32% vrouw. In 2008 is 67% man en 33% vrouw.

Bij de jeugd is het verschil tussen jongens en meisjes wat kleiner dan bij de volwassenen. In 2008 maakten jongens 59% uit van de junioren en meisjes 41%. Dit is gelijk aan de verhouding in 2006 en 2007. Van de jeugdleden die er in 2008 ten opzichte van 2007 bij zijn gekomen waren bijna 15.000 jongens en ruim 3.500 meisjes. Het aantal sportende jongens is dus harder gegroeid dan het aantal sportende meisjes.

Buitengewone leden

Bij de buitengewone leden is slechts van een heel klein percentage leden het geslacht bekend.

Ontwikkelingen in het ledenbestand

Sportbonden

Van de 72 sportbonden zijn er 34 toegenomen in ledental ten opzichte van 2007. 37 sportbonden zagen een daling in hun ledental. Er is één bond waar het ledental in 2008 niet gewijzigd is.

De stijging in het gezamenlijke ledental van de sportbonden (zie bijlage 3) is voor een groot deel te danken aan de ledenwinst van de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (+22.789), de Nederlandse Golf Federatie (+22.549) en Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (+13.364). De eerste negen bonden in het overzicht van absolute stijgers en dalers creëerden 85% van de bruto groei.

Wanneer we kijken naar de relatieve groei ten opzichte van 2007 (zie bijlage 4), valt vooral de enorme groei van de Nederlandse Frisbee Bond op (+68,2%). De Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart (+16,0%) en de Koninklijke Nederlandse Autosport Federatie (+10,5%) vertonen daarna de sterkste groei.

---

³ Het betreft hier de verhouding volwassen mannen en vrouwen. De buitengewone leden tellen wel het aantal junioren, maar maken daarbij geen onderscheid tussen jongens en meisjes. Voor alle bonden gezamenlijk kunnen daarom alleen uitspraken gedaan worden over de verhouding tussen volwassen mannen en vrouwen.

⁴ Als eerder opgemerkt: niet alle sportbonden maken een uitsplitsing naar geslacht. In die gevallen zijn alle volwassen leden als "man" geregistreerd en alle juniorleden als "jongen". Het percentage mannen en jongens van de sportbonden gezamenlijk zal daarom in werkelijkheid lager liggen dan in deze rapportage vermeld wordt.

De grootste dalers – in relatieve zin – zijn de Koninklijke Nederlandse Motorboot Club (-90%) en de Nederlandse Boks Bond (-82%) (zie bijlage 4). Ook de Nederlandse Triathlon Bond, de Sportbond Moderne Vijfkamp, de Koninklijke Nederlandse Kegel Bond, de Skate Bond Nederland en de Nederlandse Racquetball Associatie kenden een relatieve daling van meer dan 20%.

Absoluut gezien (bijlage 3) zijn de Koninklijke Nederlandse Motorboot Club, de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie en de Nederlandse Boks Bond de grootste dalers, met een afname van meer dan 5.000 leden.

Buitengewone leden

Bij de buitengewone leden in 2007 zien we één sterke stijger: de Nederlandse Culturele Sportbond. De NCS ging van 162.638 leden naar 202.344 leden. Andere buitengewone leden met een groei van meer dan 5% zijn de Vereniging voor Sport en Recht (9%) en de Nederlandse Politie Sport Bond (9%). De Nederlandse Christelijke Sport Unie is met 4% de grootste daler (zie bijlage 2).

Ranglijst op basis van grootte

Sportbonden

De top 15 van de sportbonden heeft in 2008 ten opzichte van 2007 enkele wijzigingen ondergaan (zie bijlage 5). De top 5 wordt in 2008 wederom gevormd door de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond, de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond, de Nederlandse Golf Federatie, de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie en Koninklijke Nederlandse Hockey Bond. De gehele top 5 bleef afgelopen jaar dus ongewijzigd. Toch zijn er wel enkele ontwikkelingen waar te nemen. Zo zijn de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond, de Nederlandse Golf Federatie en de Koninklijke Nederlandse Hockey Bond ook in 2008 weer flink gegroeid, een ontwikkeling die al enkele jaren gaande is. De Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie is de enige bond in de top vijf die in 2008 een daling van het ledental heeft gekend.

In de top 10 heeft één wijziging plaatsgevonden. De Atletiekunie en de Nederlandse Volleybal Bond zijn van plaats gewisseld. Dankzij een groei naar 127.639 leden (+1.226) is de Atletiekunie nu de 9e sportbond van Nederland. De Nederlandse Volleybal Bond staat met 127.047 leden (-261) op de 10e plaats.

De top 15 is verder op één andere plaats gewijzigd. Het Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond is van plaats gewisseld met het Watersportverbond. Het Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond heeft nu 101.356 leden (+4.001), het Watersportverbond had in 2008 101.040 leden (-580). Ze staan nu respectievelijk op de 13e en 14e plaats.

De vijf kleinste sportbonden zijn (van klein naar groot) de Nederlandse Racquetball Associatie (29 leden), Bob- en Sleebond Nederland (64 leden), de Nederlandse Curling Bond (127 leden), de Sportbond Moderne Vijfkamp (415 leden) en de Koninklijke Nederlandse Motorboot Club (579 leden). De Koninklijke Nederlandse Motorboot Club is de enige bond die vorig jaar niet tot de vijf kleinste sportbonden behoorde, maar dankzij een daling in het ledental met 5.215 heeft zij in 2008 nog 579 leden.

Buitengewone leden

Bij de buitengewone leden bestaat de top 3 (zie bijlage 2) - net als in 2007 - uit de Nederlandse Katholieke Sportfederatie (438.384 leden), de Nederlandse Culturele Sportbond (202.344 leden) en de Nederlandse Christelijke Sport Unie (132.130 leden). Wanneer een top 10 van alle lidorganisaties van NOC*NSF gemaakt wordt, staan alle drie erin.

Sportverenigingen

In 2008 zijn er in totaal 27.638 sportverenigingen opgegeven als aangesloten bij de sportbonden en buitengewone leden (zie bijlage 1). Het aantal verenigingen is met 18 gedaald ten opzichte van 2007.

Sportbonden

In 2008 telden de sportbonden in totaal 26.756 verenigingen (zie bijlage 1 en 6). Dit is 21 verenigingen meer dan het aantal verenigingen dat in 2007 door de sportbonden werd opgegeven.

De bond waarvan het aantal verenigingen procentueel het meeste af nam is de Skate Bond Nederland (-48%). In absolute zin hadden de Koninklijke Nederlandse Biljart Bond (-66), de Koninklijke Nederlandse Kegel Bond (-56) en de Koninklijke Nederlandse Schaak Bond (-55) te maken met de grootste afname van verenigingen. Ook het aantal voetbalverenigingen nam opnieuw af, de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond telde in 2008 48 verenigingen minder dan in 2007.

De Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie kende veruit de grootste groei van verenigingen (+211). Daarnaast had ook de Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie een forse groei van het aantal verenigingen (+92). Het aantal verenigingen van de Federatie Oosterse Gevechtkunsten en de Nederlandse Golf Federatie nam beiden toe met 29.

Procentueel gezien waren de Nederlandse Golf Federatie (+15%) en de Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie (+13%) de sportbonden die de grootste groei in het aantal verenigingen kenden.

Voor alle sportbonden samen komt het gemiddelde aantal leden per vereniging in 2008 op 174 leden (zie bijlage 6).

Een aantal bonden zag het gemiddelde ledental per vereniging met meer dan 5% stijgen: de Nederlandse Golf Federatie (+14,9%), de Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie (+13,0%), de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (+9,1%), de Federatie van Klootschieters en Kogelwerpers (+8,9%), en de Federatie Oosterse Gevechtkunsten (+7,2%).

De Skate Bond Nederland (-47,8%), de Koninklijke Nederlandse Kegel Bond (-11,2%) en de Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitnessfederatie (-10,2%) kenden een daling in het gemiddeld ledental per vereniging van meer dan 10%.

Enige vertekening in het gemiddelde aantal leden treedt op doordat een aantal bonden individuele lidmaatschappen – rechtstreeks met de bond – aanbiedt of een afwijkende organisatiestructuur heeft. Zo heeft de Nederlandse Golf Federatie in 2008 ongeveer 135.000 rechtstreekse lidmaatschappen en ongeveer 180.000 verenigingslidmaatschappen. Het gemiddeld aantal leden per vereniging in 2008 komt dan ongeveer uit op ruim 800 leden (i.p.v. de aangegeven 1.407 in bijlage 6).

De Nederlandse Darts Bond kent 25 regionale bonden, die als vereniging worden opgegeven. Zij hebben daarmee 1.643 leden per vereniging, maar op regionaal niveau worden ook weer clubs onderscheiden die niet in deze rapportage tot uitdrukking komen. Hetzelfde geldt voor de Nederlandse Ski Vereniging, die 58 verenigingen telt.

Buitengewone leden

Bij de buitengewone leden kent een aantal organisaties geen verenigingsstructuur. Een aantal buitengewone leden is een vereniging op zichzelf. Dit levert een gemiddeld ledental op van 259 per vereniging.

Teamsporten

Het aantal teamsporters is ten opzichte van 2007 gestegen met 35.743 sporters (zie bijlage 7), nadat het aantal ook vorig jaar was gestegen met bijna 50.000 sporters. 1.892.458 mensen waren in 2008 lid van een teamsportbond, tegen 1.856.715 in 2007, een stijging van bijna 2%. De grootste teamsportbond is de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (1.152.674 leden). De Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (210.498) en de Nederlandse Volleybal Bond (127.047) staan net als in 2007 op de tweede en de derde plaats.

De Nederlandse Curling Bond (127 leden) en de Nederlandse Frisbee Bond (932 leden) blijven de kleinste teamsportbonden, hoewel de Frisbee Bond procentueel gezien van alle teamsportbonden wel het sterkste is gegroeid (+68%).

Individuele sporten

In 2008 beoefenden 1.942.924 mensen een individuele sport (zie bijlage 8). Dit is een stijging met 12.505 sporters ten opzichte van 2007, of te wel ruim 0,5%. Voor het tweede jaar op rij is de Nederlandse Golf Federatie met 313.733 leden de grootste sportbond voor individueel beoefende sporten. De Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie staat - met 273.811 leden - op de tweede plaats. De KNGU kende overigens wel opnieuw een daling van het ledenaantal (-6.137). De hippische

sport maakte opnieuw een groei door (+7.481 leden) en consolideert haar derde plaats. Het schaatsen staat net als in 2007 op de vierde plaats. Het ledental van de Schaatsbond nam in 2008 wel weer toe, na enkele jaren van daling (+720 leden).

In absolute zin droeg de Nederlandse Golf Federatie het meest bij aan de groei van de individuele sporten (+22.549 leden), gevolgd door hippische sporters (+7.481) en motorrijders (+3.504).

De absolute daling van het ledental onder individuele sporters was het grootst bij gymnastiek (-6.137).

Na gymnastiek kende de Nederlandse Motorboot Club een grote absolute daling van het ledental (-5.215). Relatief gezien kent deze sport zelfs veruit de grootste daling (-90%), Procentueel kenden ook skaten (-38%), kegel (-24%), vijfkamp (-23%) en triathlon (-22%) een daling van meer dan 20%.

Semi-individuele sporten

In 2008 beoefenden 929.806 mensen een semi-individuele sport (zie bijlage 9). Dit is een daling van 4.998 leden ten opzichte van 2007, of te wel ruim 0,5%. Nadat vorig jaar het aantal semi-individuele sporters een daling kende van 1,3%, is er dit jaar dus opnieuw een daling zichtbaar. Deze daling neemt echter wel af.

De Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond is ruimschoots de grootste semi-individuele sportbond met 693.024 leden. Daarna komen drie bonden die tussen de 30.000 en 65.000 leden hebben: de Nederlandse Badminton Bond (61.321 leden), de Judo Bond Nederland (57.686 leden) en de Nederlandse Tafeltennis Bond (34.288 leden).

De Judo Bond Nederland is ook één van de twee sportbonden die een groei kende van 5% of meer. In 2008 waren er namelijk 5% meer judoka's dan in 2007. De Federatie Oosterse Gevechtkunsten groeide naar 10.164 leden (+8%).

Boksen (-82%), racquetball (-40%) en taekwondo (-14%) kenden de grootste relatieve daling, waarbij opgemerkt moet worden dat racquetball een dermate klein ledental heeft dat relatieve verandering een vertekend beeld kan geven. Bij boksen ligt een wijziging in het contributiestelsel ten grondslag aan de enorme afname van het ledental.

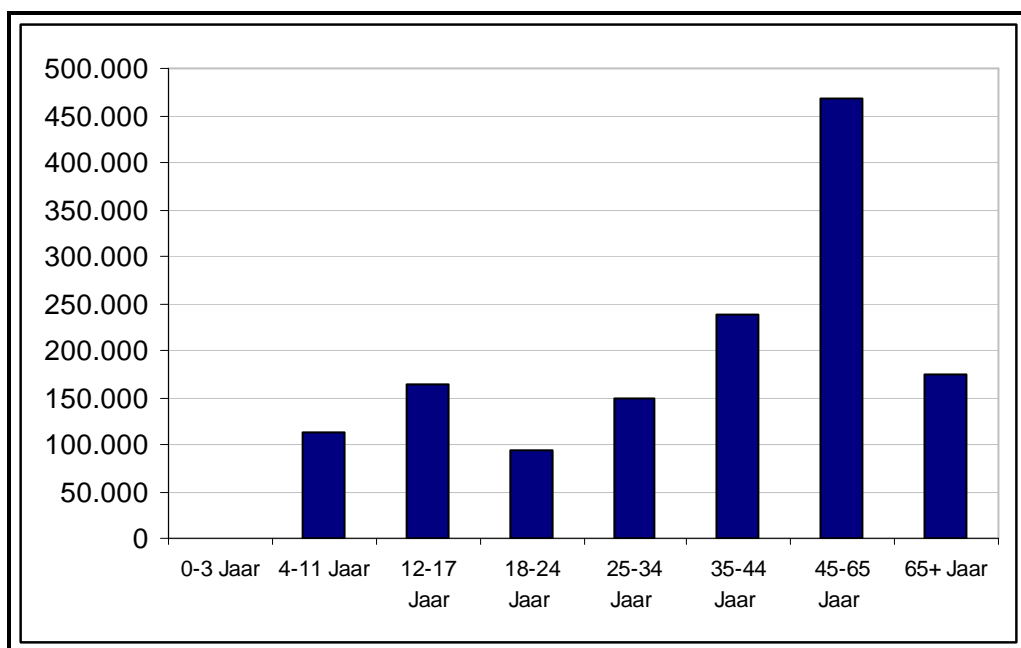
Analyse van het ledenbestand naar leeftijdsgroep

Tot 2005 werden in de Rapportage Ledentallen twee leeftijdscategorieën onderscheiden: junior- en seniorleden. In 2006 is de ledentallenenquête voor het eerst uitgebreid naar 8 leeftijdscategorieën, die ook gebruikt zijn in de strategische marketing plannen (SMP) van de bonden. Hiermee kan in de toekomst meer inzicht worden verkregen in de kwantitatieve effecten van ingezette acties op specifieke doelgroepen.

In 2008 hebben 22 bonden de onderverdeling gemaakt in de 8 leeftijdsegmenten (zie bijlage 1b). In deze groep zijn grote, middelgrote en kleine bonden terug te vinden. (In 2007 waren dit er nog 27.)

Opbouw ledenbestand in 2008

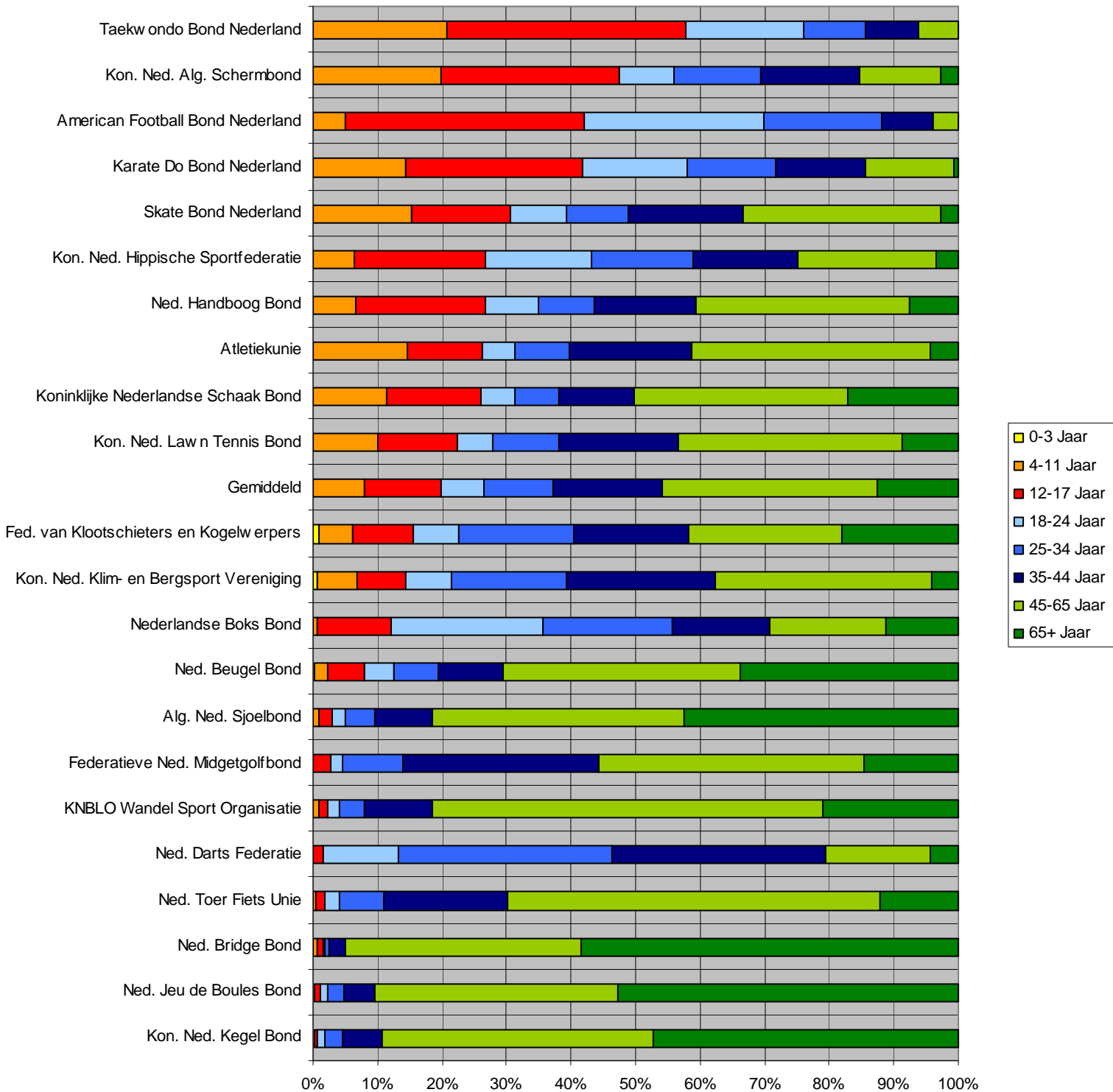
Gezamenlijk hebben de 22 bonden in 2008 1.400.137 leden. Uitgesplitst naar de 8 SMP leeftijdsgroepen ziet de samenstelling er als volgt uit:

Figuur 2 Totaal aantal leden per leeftijdsgroep (22 bonden)

Opgemerkt moet worden dat gemiddelde leeftijdsopbouw van deze groep van 22 bonden in sterke mate wordt beïnvloed door de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond, die met bijna 700.000 leden bijna de helft van de populatie vormt.

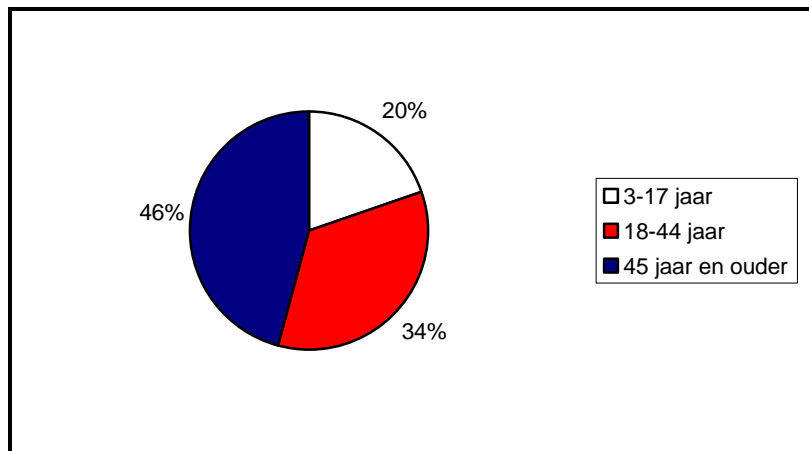
Per bond verschilt de leeftijdsopbouw zeer sterk zoals blijkt uit figuur 3 op de volgende pagina.

Figuur 3 Leeftijdsopbouw in % van het totaal aantal leden per bond

“Jeugdige”, “volwassen” en “45-plus”-bonden

Gemiddeld bezien is bij de 22 bonden 20% van de leden jonger dan 18 jaar, 34% is tussen de 18 en 45 jaar en 46% is 45 jaar of ouder. In deze groep zitten dus relatief veel bonden met een meer dan gemiddeld percentage senioren (18 jaar en ouder).

Figuur 4 Opbouw ledenbestand in 2008 (22 sportbonden)

Jeugd

Van de groep van 22 bonden zijn er vier wiens percentage jeugdleden boven dat van het gemiddelde van alle sportbonden ligt: de American Football Bond Nederland (42%), de Karate Do Bond Nederland (42%), de Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond (47%) en de Taekwondo Bond Nederland. 7 bonden hebben nauwelijks jeugdleden (minder dan 5%): de Nederlandse Bridge Bond (2%), de Nederlandse Jeu de Boules Bond (1%), de Koninklijke Nederlandse Kegel Bond (1%), de Federatieve Nederlandse Midgetgolfbond (3%), de Algemene Nederlandse Sjoelbond (3%), de Nederlandse Darts Bond (2%) en de Nederlandse Toer Fiets Unie (2%). Maar ook de overige vijftien bonden uit deze groep zitten onder het gemiddelde van 34% jeugdleden.

Volwassenen tot 45 jaar

Één bond valt op omdat meer dan driekwart van de leden tussen de 18 en 45 jaar oud is: de Nederlandse Darts Bond (78%).

Er zijn – net als vorig jaar – twee bonden met minder dan 10% volwassen leden tot 45 jaar: Nederlandse Bridge Bond (5%) en de Nederlandse Jeu de Boules Bond (9,7%).

45-plussers

Bij zeven bonden vormen 45-plussers meer dan tweederde van het ledenbestand: Bridge (95%), Jeu de Boules (90%), Kegel (89%), KNBLO (82%), Sjoel (82%), Beugel (70%) en Toer Fiets (70%).

De American Football Bond Nederland en de Taekwondo Bond Nederland hebben beide minder dan 10% leden van 45 jaar of ouder (respectievelijk 4% en 6%). De Bob- en Slee Bond heeft geen leden van 45 jaar en ouder. Ook de Nederlandse Basketball Bond, de Judo Bond, de American Football Bond en de Frisbee Bond hebben minder dan 10% leden van 45 jaar of ouder.

Vergelijking 2007-2008

Er zijn in totaal 18 bonden die zowel voor 2007 als 2008 een uitsplitsing naar leeftijdscategorieën hebben gemaakt. Hierover kunnen met de nodige voorzichtigheid uitspraken over de ontwikkeling in het ledenbestand naar leeftijd gedaan worden.

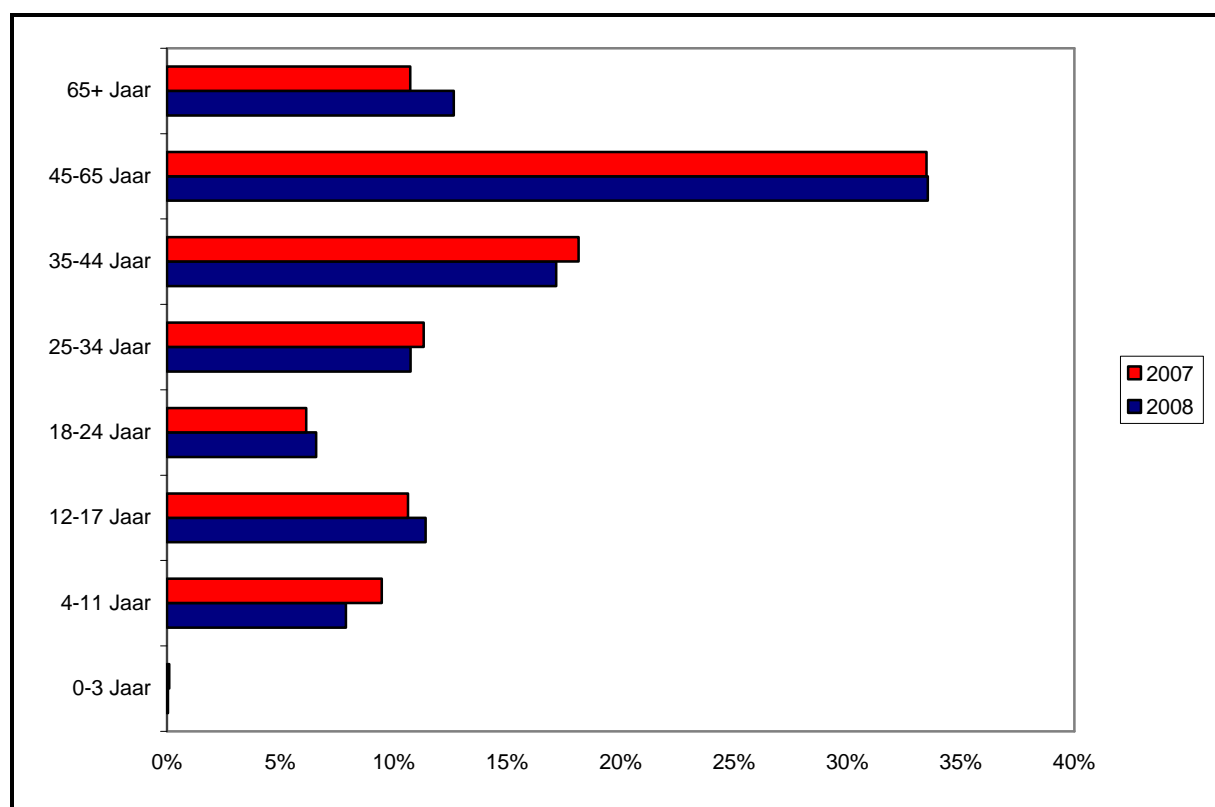
Hoewel het totale ledental van de 18 bonden vrijwel gelijk bleef, zijn er grote verschillen in de ontwikkeling per leeftijdsgroep. Zo is er sprake van een flinke afname van het aantal leden tot en met 11 jaar, terwijl er bij de 65-plussers sprake is van een grote stijging van het aantal leden. De groei bij deze bonden zit dan ook vooral bij de 65-plussers, al zijn ook de leden van 12-17 jaar en 35-44 jaar sterk in aantal toegenomen.

Naarmate meer bonden in staat zijn over een langere periode betrouwbare cijfers te leveren zullen de uitspraken uiteraard interessanter en waardevoller worden. Onderstaande tabel en figuur moeten vooral gezien worden als voorbeeld van de overzichten die in de toekomst gemaakt kunnen worden.

Verschil in ledental (2008-2007)	Toe- of afname	
	absoluut	in %
Totaal	1.079	0,08%
0-3 Jaar	-660	-49,70%
4-11 Jaar	-21.277	-16,56%
12-17 Jaar	10.769	7,47%
18-24 Jaar	6.056	7,27%
25-34 Jaar	-7.695	-5,01%
35-44 Jaar	-13.232	-5,38%
45-65 Jaar	1.010	0,22%
65+ Jaar	26.108	17,94%

Tabel 1 Toe- of afname ledental per leeftijdsgroep (2008 - 2007)

Vergelijk opbouw ledenbestand 2007-2008

Figuur 5 Ontwikkeling van het aandeel per leeftijdsgroep op het totaal

Leeswijzer bijlagen

Bijlage 1 en 2

In bijlage 1 en 2 worden per lidorganisatie van NOC*NSF de ledencijfers op een rij gezet. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in geslacht (jongens/meisjes - man/vrouw) en in leeftijdscategorie (junior - jonger dan 18 jaar / senior - ouder dan 18 jaar). Per categorie wordt een vergelijking gemaakt met het voorgaande jaar (in percentages groei of krimp). Tot slot worden per lidorganisatie het aantal aangesloten verenigingen vermeld.

In de totalen van de kolommen worden de totale ledentallen per lidorganisatie opgeteld. De verschillende subsporten per lidorganisatie worden hierbij niet meegerekend, aangezien er anders dubbele tellingen plaatsvinden. Zie bijvoorbeeld de KNAF Nederlandse Autosport Federatie, die verschillende onderdelen kent. Bij sommige bonden is het totaal van de subsporten groter dan het totale ledental. De verklaring hiervoor is dat er leden actief zijn bij meerdere onderdelen van die sport, maar eenmaal als lid van de bond geregistreerd worden.

De lidorganisaties wordt gevraagd ieder jaar dezelfde peildatum aan te houden om de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren in stand te houden.

Het totale aantal leden van NOC*NSF is een optelsom van de gewone leden en de buitengewone leden. Hierbij worden de NCSU en de NKS niet meegenomen, aangezien de leden hiervan meestal ook aangesloten zijn bij een sportbond en daardoor dubbele tellingen opleveren.

Bijlage 1a is een nadere specificatie van het aantal verenigingen per sportbond.

Bijlage 1b is een nadere specificatie van het ledenbestand gerangschikt naar de specifieke leeftijdscategorieën zoals gebruikt binnen de strategische marketing plannen van de sportbonden. Alleen die sportbonden die deze nadere specificatie konden aanleveren zijn opgenomen in deze bijlage.

Overige bijlagen

In bijlage 3 zijn de gewone leden gerangschikt naar absolute stijging en daling van het ledental. Bijlage 4 is een uitwerking van bijlage 3, waarin de relatieve stijgers en dalers extra aandacht krijgen. Bijlage 5 is de ranglijst van de gewone leden op basis van grootte. Ook wordt een vergelijk gemaakt met de positie op de ranglijst van het voorafgaande jaar. Bijlage 6 geeft een overzicht van de gemiddelde verenigingsgrootte per sportbond. Bij sommige bonden geeft dit een vertekening, aangezien hun organisatie anders georganiseerd is in bijvoorbeeld regio's of federaties of omdat ze geen verenigingsstructuur kennen. In bijlage 7, 8 en 9 zijn de verschillende sporten verdeeld naar teamsport, individuele sport of semi-individuele sport, waardoor ook op deze kenmerken een vergelijk gemaakt kan worden. Bijlage 10 geeft een vergelijking van de ledentallen op basis van de oude en nieuwe definitie.

Bijlagen

Nummer	Organisatie	Peildatum*	Totaal 2008	Totaal 2007	% V	Jongens 2008	Jongens 2007	Meisjes 2008	Meisjes 2007	Jeugd 2008	Jeugd 2007	Jeugd %V	Mannen 2008	Mannen 2007	Vrouwen 2008	Vrouwen 2007	Senioren 2008	Senioren 2007	Senioren %V	Verenigingen 2008	Verenigingen 2007
47.4	Kempo	-	822	416	97,6%	342	164	215	113	557	277	101,1%	170	88	95	51	265	139	90,6%	-	-
47.5	Kendo	-	606	576	5,2%	63	98	45	18	108	116	-6,9%	397	412	101	48	498	460	8,3%	-	-
47.6	Kyudo	-	59	65	-9,2%	2	4	6	3	8	7	14,3%	34	51	17	7	51	58	-12,1%	-	-
47.7	Muaythai	-	1.200	1.217	-1,4%	372	503	263	251	635	754	-15,8%	386	308	179	155	565	463	22,0%	-	-
47.8	Nunchakudo	-	236	236	0,0%	67	115	39	43	106	158	-32,9%	107	69	23	9	130	78	66,7%	-	-
47.9	Pencak silat	-	330	0	-	97	0	85	0	182	0	-	92	0	56	0	148	0	-	-	-
47.10	Pencak Silat	-	-	230	-	0	19	0	8	0	27	-100,0%	0	159	0	44	0	203	-100,0%	-	-
47.11	Wushu	-	1.771	2.071	-14,5%	273	766	282	255	555	1.021	-45,6%	779	341	437	709	1.216	1.050	15,8%	-	-
48	Nederlandse Racquetball Associatie	01-10-2008	29	48	-39,6%	0	4	0	3	0	7	-100,0%	24	34	5	7	29	41	-29,3%	2	0
49	Reddingsbrigades Nederland	01-10-2008	28.112	29.201	-3,7%	7.831	8.435	7.965	8.638	15.796	17.073	-7,5%	6.858	6.907	5.458	5.221	12.316	12.128	1,6%	180	182
50	Koninklijke Nederlandsche Roei Bond	01-01-2009	28.092	27.223	3,2%	1.488	1.369	948	939	2.436	2.308	5,5%	12.992	12.648	12.664	12.267	25.656	24.915	3,0%	115	113
51	Skate Bond Nederland	31-12-2008	4.608	7.385	-37,6%	649	1.146	758	1.382	1.407	2.528	-44,3%	2.220	3.215	981	1.642	3.201	4.857	-34,1%	47	90
51.1	Bandy	-	-	106	-	0	14	0	7	0	21	-100,0%	0	72	0	13	0	85	-100,0%	0	0
51.2	Inline Hockey	-	-	673	-	0	278	0	33	0	311	-100,0%	0	304	0	58	0	362	-100,0%	0	0
51.3	Kunststrolchaatsen	-	-	672	-	0	15	0	420	0	435	-100,0%	0	48	0	189	0	237	-100,0%	0	0
51.4	Rolhockey	-	-	202	-	0	59	0	14	0	73	-100,0%	0	105	0	24	0	129	-100,0%	0	0
51.5	Skeeleren	-	-	5.732	-	0	780	0	908	0	1.688	-100,0%	0	2.686	0	1.358	0	4.044	-100,0%	0	0
52	Nederlandse Rugby Bond	31-12-2008	8.298	8.001	3,7%	2.695	2.637	143	152	2.838	2.789	1,8%	4.863	4.706	597	506	5.460	5.212	4,8%	80	85
53	Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	31-12-2008	20.507	20.218	1,4%	4.597	4.666	720	639	5.317	5.305	0,2%	14.761	14.500	429	413	15.190	14.913	1,9%	527	582
54	Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond**	30-06-2008	150.640	149.920	0,5%	0	0	0	0	0	0	-	150.640	149.920	0	0	150.640	149.920	0,5%	740	738
55	Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond	31-12-2008	2.539	2.517	0,9%	968	959	235	233	1.203	1.192	0,9%	975	968	361	357	1.336	1.325	0,8%	72	71
56	Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie	31-12-2008	41.882	40.633	3,1%	1.118	1.035	104	97	1.222	1.132	8,0%	37.641	36.693	3.019	2.808	40.660	39.501	2,9%	801	709
57	Algemene Nederlandse Sjoelbond	01-01-2009	1.998	2.096	-4,7%	31	48	30	29	61	77	-20,8%	843	880	1.094	1.139	1.937	2.019	-4,1%	90	91
58	Nederlandse Ski Vereniging	30-04-2008	108.828	111.674	-2,5%	10.485	10.901	9.718	10.103	20.203	21.004	-3,8%	48.493	49.043	40.132	41.627	88.625	90.670	-2,3%	58	58
59	Squash Bond Nederland	31-12-2008	18.496	18.099	2,2%	376	407	178	226	554	633	-12,5%	13.815	13.167	4.127	4.299	17.942	17.466	2,7%	56	54
60	Taekwondo Bond Nederland	31-12-2008	8.574	9.957	-13,9%	3.549	4.260	1.405	1.746	4.954	6.006	-17,5%	2.838	3.060	782	891	3.620	3.951	-8,4%	173	178
61	Nederlandse Tafeltennis Bond	31-12-2008	34.288	34.418	-0,4%	7.650	7.632	1.910	1.960	9.560	9.592	-0,3%	20.545	20.612	4.183	4.214	24.728	24.826	-0,4%	634	634
62	Nederlandse Toerfiets Unie	31-12-2008	43.395	43.029	0,9%	692	834	116	144	808	978	-17,4%	38.421	37.771	4.166	4.280	42.587	42.051	1,3%	518	513
63	Nederlandse Triathlon Bond	31-12-2008	14.019	18.023	-22,2%	2.673	747	833	233	3.506	980	257,8%	8.017	12.986	2.496	4.057	10.513	17.043	-38,3%	89	91
64	Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond	01-02-2009	1.152.674	1.129.885	2,0%	524.517	508.288	64.342	60.798	588.859	569.086	3,5%	520.958	518.789	42.857	42.010	563.815	560.799	0,5%	3.369	3.417
65	Nederlandse Volleybal Bond	31-12-2008	127.047	127.308	-0,2%	12.823	12.935	40.610	41.311	53.433	54.246	-1,5%	34.147	35.810	39.467	37.252	73.614	73.062	0,8%	1.232	1.247
66	Sportbond Moderne Vijfkamp	01-01-2008	415	540	-23,1%	0	0	0	0	0	0	-	372	535	43	5	415	540	-23,1%	3	3
67	Nederlandse Wandelsport Bond	31-12-2008	33.287	32.883	1,2%	6.842	6.479	7.316	6.981	14.158	13.460	5,2%	9.934	9.350	9.195	10.073	19.129	19.423	-1,5%	484	470
68	Nederlandse Waterski & Wakeboard Bond	31-12-2008	4.051	4.368	-7,3%	205	322	301	175	506	497	1,8%	3.018	3.217	527	654	3.545	3.871	-8,4%	45	43
69	Watersportverbond	01-11-2008	101.040	101.620	-0,6%	7.911	5.989	0	895	7.911	6.884	14,9%	93.129	82.420	0	12.316	93.129	94.736	-1,7%	379	417
70	Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie	31-12-2008	28.456	28.456	0,0%	5.231	5.231	1.200	1.200	6.431	6.431	0,0%	19.533	19.533	2.492	2.492	22.025	22.025	0,0%	200	194
71	Nederlandse IJshockey Bond	31-12-2008	5.299	5.336	-0,7%	1.146	1.264	104	108	1.250	1.372	-8,9%	3.602	3.559	447	405	4.049	3.964	2,1%	40	41
72	Koninklijke Nederlandse Zwembond	01-01-2008	144.259	146.063	-1,2%	44.524	43.878	46.389	46.620	90.913	90.498	0,5%	28.729	30.143	24.617	25.422	53.346	55.565	-4,0%	433	434
Netto totaal gewone leden			4.786.005	4.745.538	0,9%	957.944	943.523	671.140	667.544	1.629.084	1.611.067	1,1%	2.121.955	2.120.098	1.034.966	1.014.373	3.156.921	3.134.471	0,7%	26.756	26.735
Netto verschil tussen 2008 en 2007				40.467			14.421		3.596		18.017			1.857		20.593		22.450			21
Totaal NOC*NSF			5.097.125	5.081.773	0,3%	957.944	1.013.189	671.140	667.544	1.629.084	1.680.733	-3,1%	2.433.075	2.332.381	1.034.966	1.068.659	3.468.041	3.401.040	2,0%	27.638	27.656
Netto verschil tussen 2008 en 2007				15.352			-55.245		3.596		-51.649			100.694		-33.693		67.001			-18

* De peildata van 2008 waren bij ons niet bekend, waardoor we dezelfde datum als vorig jaar aangehouden hebben (+1 jaar)

** Van deze bonden is alleen het totaal aantal leden bekend

Bijlage 1a. Aantal verenigingen

Organisatie	2008	2007	Vershil 2007-2008	%	2006	2005
Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond	3.369	3.417	-48	-1%	3.535	3.656
Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie	2.524	2.313	211	9%	2.306	2.251
Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond	1.741	1.744	-3	-0%	1.761	1.767
Koninklijke Nederlandse Biljart Bond	1.487	1.553	-66	-4%	1.604	1.680
Nederlandse Volleybal Bond	1.232	1.247	-15	-1%	1.287	1.310
Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie	1.148	1.168	-20	-2%	1.176	1.183
Nederlandse Bridge Bond	1.047	1.057	-10	-1%	1.057	1.056
Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie	801	709	92	13%	772	684
Judo Bond Nederland	761	766	-5	-1%	762	743
Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond	740	738	2	0%	729	756
Nederlandse Tafeltennis Bond	634	634	0	0%	642	639
Nederlandse Badminton Bond	572	595	-23	-4%	604	604
Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond	564	572	-8	-1%	574	575
KNBLO	555	560	-5	-1%	556	450
Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	527	582	-55	-9%	566	550
Nederlandse Toerfiets Unie	518	513	5	1%	508	496
Nederlandse Wandelsport Bond	484	470	14	3%	456	448
Koninklijke Nederlandse Kegel Bond	446	502	-56	-11%	494	494
Koninklijke Nederlandse Zwembond	433	434	-1	-0%	436	452
Federatie Oosterse Gevechtkunsten	430	401	29	7%	520	421
Nederlands Handbal Verbond	419	420	-1	-0%	421	421
Watersportverbond	379	417	-38	-9%	436	455
Nederlandse Basketball Bond	366	397	-31	-8%	398	387
NebasNsg	324	349	-25	-7%	347	413
Koninklijke Nederlandse Hockey Bond	311	309	2	1%	307	309
Atletiekunie	289	285	4	1%	282	278
Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging	286	277	9	3%	270	272
b) Nederlandse Algemene Danssport Bond	267	275	-8	-3%	275	272
Nederlandse Onderwatersport Bond	262	266	-4	-2%	269	304
Nederlandse Handboog Bond	245	248	-3	-1%	250	250
Koninklijke Nederlandse Dambond	241	254	-13	-5%	259	282
Nederlandse Golf Federatie	223	194	29	15%	182	170
Nederlandse Jeu de Boules Bond	223	227	-4	-2%	221	230
c) Kon. Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart	203	203	0	0%	203	200
Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie	200	194	6	3%	192	189
b) Karate Do Bond Nederland	183	185	-2	-1%	185	187
Reddingsbrigades Nederland	180	182	-2	-1%	183	183
Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond	179	182	-3	-2%	181	185
b) Taekwondo Bond Nederland	173	178	-5	-3%	178	175
Nederlandse Bowling Federatie	138	138	0	0%	135	139
Koninklijke Nederlandse Kaats Bond	127	125	2	2%	125	125
Koninklijke Nederlandsche Roei Bond	115	113	2	2%	110	109

Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitnessfederatie	115	128	-13	-10%	135	145
Organisatie	2008	2007	Verskil 2007-2008	%	2006	2005
Algemene Nederlandse Sjoelbond	90	91	-1	-1%	89	100
Nederlandse Triathlon Bond	89	91	-2	-2%	90	139
Federatie van Klootschieters en Kogelwerpers	86	79	7	9%	82	76
KNAF Nationale Autosport Federatie	81	81	0	0%	80	81
Nederlandse Kano Bond	80	80	0	0%	87	83
Nederlandse Rugby Bond	80	85	-5	-6%	85	84
b) Nederlandse Boks Bond	75	82	-7	-9%	82	75
Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond	72	71	1	1%	71	70
b) Koninklijke Nederlandse Cricket Bond	62	70	-8	-11%	70	70
Nederlandse Kruisboog Bond	61	64	-3	-5%	64	67
Nederlandse Ski Vereniging	58	58	0	0%	59	57
Squash Bond Nederland	56	54	2	4%	43	52
b) Nederlandse Indoor en Outdoor Bowls Bond	47	48	-1	-2%	48	48
Skate Bond Nederland	47	90	-43	-48%	95	100
Nederlandse Waterski & Wakeboard Bond	45	43	2	5%	46	44
Nederlandse IJshockey Bond	40	41	-1	-2%	37	50
Federatieve Nederlandse Midgetgolfbond	35	36	-1	-3%	35	35
Nederlandse Beugel Bond	33	33	0	0%	34	34
Koninklijke Nederlandse Motorboot Club	32	31	1	3%	24	25
a) Koninklijke Nederlandse Kolf Bond	30	30	-30	0%	32	32
Nederlandse Darts Bond	25	25	0	0%	25	26
b) American Football Bond Nederland	21	22	-1	-5%	22	22
Nederlandse Frisbee Bond	19	19	0	0%	16	16
Nederlandse Go Bond	18	19	-1	-5%	20	21
Nederlandse Curling Bond	4	4	0	0%	4	4
Bob en Sleebond Nederland	3	3	0	0%	3	3
b) Sportbond Moderne Vijfkamp	3	3	0	0%	1	1
b) Nederlandse Racquetball Associatie	2	3	-1	-33%	3	3
Nederlandse Klim- en Bergsportvereniging	1	1	0	0%	0	18
Totaal	28.764	28.885	-152	-1%	29.242	29.336

Van de bonden waarvan gegevens over het aantal verenigingen ontbreekt, is een schatting gemaakt op basis van aangrenzende jaren. Deze getallen staan vet cursief gedrukt.

- a) Geen opgave in 2008**
- b) Geen opgave in 2007**
- c) Geen opgave in 2008 en 2007**

Bijlage 1b. SMP Leeftijden (totaal)

Organisatie	Totaal 2008	Totaal 2007	% verschil	0-3 Jaar	% totaal	4-11 Jaar	% totaal	12-17 Jaar	% totaal	18-24 Jaar	% totaal	25-34 Jaar	% totaal	35-44 Jaar	% totaal	45-65 Jaar	% totaal	65+ Jaar	% totaal
Algemene Nederlandse Sjoelbond	1.998	2.096	-4,7%	0	0,0%	17	0,9%	44	2,2%	41	2,1%	91	4,6%	176	8,8%	780	39,0%	849	42,5%
American Football Bond Nederland	1.562	1.928	-19,0%	0	0,0%	79	5,1%	576	36,9%	437	28,0%	284	18,2%	126	8,1%	60	3,8%	0	0,0%
Atletiekunie	127.639	126.413	1,0%	47	0,0%	18.461	14,5%	15.061	11,8%	6.337	5,0%	10.693	8,4%	24.263	19,0%	47.198	37,0%	5.579	4,4%
Federatieve Nederlandse Midgetgolfbond	779	769	1,3%	0	0,0%	0	0,0%	21	2,7%	15	1,9%	73	9,4%	236	30,3%	320	41,1%	114	14,6%
Federatie van Klootschieters en Kogelwerpers	3.888	4.014	-3,1%	39	1,0%	205	5,3%	360	9,3%	278	7,2%	685	17,6%	700	18,0%	919	23,6%	702	18,1%
Karate Do Bond Nederland	8.646	-	-	5	0,1%	1.244	14,4%	2.358	27,3%	1.410	16,3%	1.188	13,7%	1.199	13,9%	1.173	13,6%	69	0,8%
KNBLO Wandel Sport Organisatie	32.298	30.038	7,5%	32	0,1%	250	0,8%	472	1,5%	550	1,7%	1.268	3,9%	3.409	10,6%	19.510	60,4%	6.807	21,1%
Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	20.507	-	-	5	0,0%	2.329	11,4%	2.983	14,5%	1.118	5,5%	1.404	6,8%	2.350	11,5%	6.806	33,2%	3.512	17,1%
Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond	2.539	2.517	0,9%	0	0,0%	506	19,9%	697	27,5%	219	8,6%	341	13,4%	386	15,2%	322	12,7%	68	2,7%
Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie	203.007	195.526	3,8%	42	0,0%	12.974	6,4%	41.378	20,4%	33.202	16,4%	32.055	15,8%	32.986	16,2%	43.518	21,4%	6.852	3,4%
Koninklijke Nederlandse Kegel Bond	5.546	7.262	-23,6%	0	0,0%	9	0,2%	27	0,5%	61	1,1%	161	2,9%	339	6,1%	2.329	42,0%	2.620	47,2%
Koninklijke Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging	55.040	55.585	-1,0%	427	0,8%	3.337	6,1%	4.181	7,6%	3.892	7,1%	9.817	17,8%	12.699	23,1%	18.444	33,5%	2.243	4,1%
Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond	693.024	691.441	0,2%	55	0,0%	68.957	10,0%	86.710	12,5%	36.756	5,3%	71.261	10,3%	129.278	18,7%	239.285	34,5%	60.722	8,8%
Nederlandse Beugel Bond	1.498	1.486	0,8%	2	0,1%	31	2,1%	86	5,7%	68	4,5%	102	6,8%	153	10,2%	550	36,7%	506	33,8%
Nederlandse Bridge Bond	114.310	115.736	-1,2%	1	0,0%	789	0,7%	1.029	0,9%	297	0,3%	732	0,6%	2.926	2,6%	41.769	36,5%	66.767	58,4%
Nederlandse Darts Federatie	41.063	43.844	-6,3%	3	0,0%	18	0,0%	675	1,6%	4.760	11,6%	13.529	32,9%	13.614	33,2%	6.683	16,3%	1.781	4,3%
Nederlandse Boks Bond	1.497	-	-	0	0,0%	11	0,7%	169	11,3%	352	23,5%	302	20,2%	225	15,0%	269	18,0%	169	11,3%
Nederlandse Handboog Bond	10.071	9.488	6,1%	0	0,0%	658	6,5%	2.032	20,2%	825	8,2%	887	8,8%	1.575	15,6%	3.335	33,1%	759	7,5%
Nederlandse Jeu de Boules Bond	18.648	18.532	0,6%	8	0,0%	52	0,3%	171	0,9%	202	1,1%	457	2,5%	919	4,9%	6.983	37,4%	9.856	52,9%
Ned. Toer Fiets Unie	43.395	43.029	0,9%	1	0,0%	151	0,3%	656	1,5%	973	2,2%	2.990	6,9%	8.338	19,2%	24.986	57,6%	5.300	12,2%
Skate Bond Nederland	4.608	7.385	-37,6%	1	0,0%	702	15,2%	704	15,3%	406	8,8%	441	9,6%	823	17,9%	1.404	30,5%	127	2,8%
Taekwondo Bond Nederland	8.574	-	-	0	0,0%	1.784	20,8%	3.170	37,0%	1.572	18,3%	808	9,4%	709	8,3%	531	6,2%	0	0,0%

Bijlage 1b. SMP Leeftijden (Mannen)

Organisatie	Totaal 2008	Totaal 2007	% verschil	0-3 Jaar (2008)	% totaal	4-11 Jaar (2008)	% totaal	12-17 Jaar (2008)	% totaal	18-24 Jaar (2008)	% totaal	25-34 Jaar (2008)	% totaal	35-44 Jaar (2008)	% totaal	45-65 Jaar (2008)	% totaal	65+ Jaar (2008)	% totaal
Algemene Nederlandse Sjoelbond	874	928	-5,8%	0	0,0%	9	1,0%	22	2,5%	26	3,0%	53	6,1%	99	11,3%	365	41,8%	300	34,3%
American Football Bond Nederland	1.480	1.820	-18,7%	0	0,0%	75	5,1%	548	37,0%	432	29,2%	262	17,7%	112	7,6%	51	3,4%	0	0,0%
Atletiekunie	66.913	66.527	0,6%	19	0,0%	9.335	14,0%	7.672	11,5%	3.402	5,1%	4.506	6,7%	11.309	16,9%	26.991	40,3%	3.679	5,5%
Federatieve Nederlandse Midgetgolfbond	536	499	7,4%	0	0,0%	0	0,0%	17	3,2%	13	2,4%	59	11,0%	147	27,4%	219	40,9%	81	15,1%
Federatie van Klootschieters en Kogelwerpers	3.133	3.209	-2,4%	31	1,0%	134	4,3%	270	8,6%	217	6,9%	555	17,7%	592	18,9%	763	24,4%	571	18,2%
Karate Do Bond Nederland	6.429	-	-	5	0,1%	843	13,1%	1.586	24,7%	971	15,1%	885	13,8%	995	15,5%	1.081	16,8%	63	1,0%
KNBLO Wandel Sport Organisatie	15.646	14.846	5,4%	12	0,1%	132	0,8%	257	1,6%	264	1,7%	517	3,3%	1.476	9,4%	8.976	57,4%	4.012	25,6%
Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	19.358	-	-	3	0,0%	1.974	10,2%	2.620	13,5%	1.042	5,4%	1.353	7,0%	2.292	11,8%	6.653	34,4%	3.421	17,7%
Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond	1.943	1.927	0,8%	0	0,0%	427	22,0%	541	27,8%	152	7,8%	226	11,6%	285	14,7%	255	13,1%	57	2,9%
Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie	43.224	42.578	1,5%	8	0,0%	1.287	3,0%	3.228	7,5%	2.434	5,6%	3.252	7,5%	6.263	14,5%	21.193	49,0%	5.559	12,9%
Koninklijke Nederlandse Kegel Bond	3.105	4.136	-24,9%	0	0,0%	5	0,2%	15	0,5%	34	1,1%	90	2,9%	190	6,1%	1.304	42,0%	1.467	47,2%
Koninklijke Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging	34.168	34.719	-1,6%	219	0,6%	1.809	5,3%	2.390	7,0%	2.429	7,1%	6.133	17,9%	8.034	23,5%	11.710	34,3%	1.444	4,2%
Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond	371.451	372.520	-0,3%	30	0,0%	36.124	9,7%	47.854	12,9%	20.239	5,4%	37.857	10,2%	67.273	18,1%	127.191	34,2%	34.883	9,4%
Nederlandse Beugel Bond	1.235	1.226	0,7%	1	0,1%	22	1,8%	75	6,1%	60	4,9%	87	7,0%	130	10,5%	435	35,2%	425	34,4%
Nederlandse Bridge Bond	47.664	67.246	-29,1%	0	0,0%	329	0,7%	429	0,9%	124	0,3%	305	0,6%	1.220	2,6%	17.418	36,5%	27.839	58,4%
Nederlandse Darts Federatie	36.185	38.689	-6,5%	3	0,0%	14	0,0%	546	1,5%	4.031	11,1%	11.835	32,7%	12.279	33,9%	5.904	16,3%	1.573	4,3%
Nederlandse Boks Bond	1.339	-	-	0	0,0%	11	0,8%	149	11,1%	308	23,0%	245	18,3%	217	16,2%	253	18,9%	156	11,7%
Nederlandse Handboog Bond	8.490	7.998	6,2%	0	0,0%	564	6,6%	1.706	20,1%	655	7,7%	693	8,2%	1.275	15,0%	2.890	34,0%	707	8,3%
Nederlandse Jeu de Boules Bond	11.371	-	-	4	0,0%	37	0,3%	119	1,0%	148	1,3%	334	2,9%	655	5,8%	4.306	37,9%	5.768	50,7%
Ned. Toer Fiets Unie	39.113	38.605	1,3%	1	0,0%	128	0,3%	563	1,4%	826	2,1%	2.552	6,5%	7.550	19,3%	22.719	58,1%	4.774	12,2%
Skate Bond Nederland	2.869	4.361	-34,2%	0	0,0%	285	9,9%	364	12,7%	246	8,6%	257	9,0%	489	17,0%	1.107	38,6%	121	4,2%
Taekwondo Bond Nederland	6.387	-	-	0	0,0%	1.221	19,1%	2.328	36,4%	1.152	18,0%	643	10,1%	579	9,1%	464	7,3%	0	0,0%

Bijlage 1b. SMP Leeftijden (Vrouwen)

Organisatie	Totaal 2008	Totaal 2007	% verschil	0-3 Jaar (2008)	% totaal	4-11 Jaar (2008)	% totaal	12-17 Jaar (2008)	% totaal	18-24 Jaar (2008)	% totaal	25-34 Jaar (2008)	% totaal	35-44 Jaar (2008)	% totaal	45-65 Jaar (2008)	% totaal	65+ Jaar (2008)	% totaal
Algemene Nederlandse Sjoelbond	1124	1168	-3,8%	0	0,0%	8	0,7%	22	2,0%	15	1,3%	38	3,4%	77	6,9%	415	36,9%	549	48,8%
American Football Bond Nederland	82	108	-24,1%	0	0,0%	4	4,9%	28	34,1%	5	6,1%	22	26,8%	14	17,1%	9	11,0%	0	0,0%
Atletiekunie	60726	59886	1,4%	28	0,0%	9126	15,0%	7389	12,2%	2935	4,8%	6187	10,2%	12954	21,3%	20207	33,3%	1900	3,1%
Federatieve Nederlandse Midgetgolfbond	243	270	-10,0%	0	0,0%	0	0,0%	4	1,6%	2	0,8%	14	5,8%	89	36,6%	101	41,6%	33	13,6%
Federatie van Klootschutters en Kogelwerpers	755	805	-6,2%	8	1,1%	71	9,4%	90	11,9%	61	8,1%	130	17,2%	108	14,3%	156	20,7%	131	17,4%
Karate Do Bond Nederland	2217	-	-	0	0,0%	401	18,1%	772	34,8%	439	19,8%	303	13,7%	204	9,2%	92	4,1%	6	0,3%
KNBLO Wandel Sport Organisatie	16652	15192	9,6%	20	0,1%	118	0,7%	215	1,3%	286	1,7%	751	4,5%	1933	11,6%	10534	63,3%	2795	16,8%
Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	1149	-	-	2	0,2%	355	30,9%	363	31,6%	76	6,6%	51	4,4%	58	5,0%	153	13,3%	91	7,9%
Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond	596	590	1,0%	0	0,0%	79	13,3%	156	26,2%	67	11,2%	115	19,3%	101	16,9%	67	11,2%	11	1,8%
Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie	159783	152948	4,5%	34	0,0%	11687	7,3%	38150	23,9%	30768	19,3%	28803	18,0%	26723	16,7%	22325	14,0%	1293	0,8%
Koninklijke Nederlandse Kegel Bond	2441	3126	-21,9%	0	0,0%	4	0,2%	12	0,5%	27	1,1%	71	2,9%	149	6,1%	1025	42,0%	1153	47,2%
Koninklijke Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging	20872	20866	0,0%	208	1,0%	1528	7,3%	1791	8,6%	1463	7,0%	3684	17,7%	4665	22,4%	6734	32,3%	799	3,8%
Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond	321573	318921	0,8%	25	0,0%	32833	10,2%	38856	12,1%	16517	5,1%	33404	10,4%	62005	19,3%	112094	34,9%	25839	8,0%
Nederlandse Beugel Bond	263	260	1,2%	1	0,4%	9	3,4%	11	4,2%	8	3,0%	15	5,7%	23	8,7%	115	43,7%	81	30,8%
Nederlandse Bridge Bond	66646	48490	37,4%	1	0,0%	460	0,7%	600	0,9%	173	0,3%	427	0,6%	1706	2,6%	24351	36,5%	38928	58,4%
Nederlandse Darts Federatie	4878	5155	-5,4%	0	0,0%	4	0,1%	129	2,6%	729	14,9%	1694	34,7%	1335	27,4%	779	16,0%	208	4,3%
Nederlandse Boks Bond	158	-	-	0	0,0%	0	0,0%	20	12,7%	44	27,8%	57	36,1%	8	5,1%	16	10,1%	13	8,2%
Nederlandse Handboog Bond	1581	1490	6,1%	0	0,0%	94	5,9%	326	20,6%	170	10,8%	194	12,3%	300	19,0%	445	28,1%	52	3,3%
Nederlandse Jeu de Boules Bond	7277	-	-	4	0,1%	15	0,2%	52	0,7%	54	0,7%	123	1,7%	264	3,6%	2677	36,8%	4088	56,2%
Ned. Toer Fiets Unie	4282	4424	-3,2%	0	0,0%	23	0,5%	93	2,2%	147	3,4%	438	10,2%	788	18,4%	2267	52,9%	526	12,3%
Skate Bond Nederland	1739	3024	-42,5%	1	0,1%	417	24,0%	340	19,6%	160	9,2%	184	10,6%	334	19,2%	297	17,1%	6	0,3%
Taekwondo Bond Nederland	2187	-	-	0	0,0%	563	25,7%	842	38,5%	420	19,2%	165	7,5%	130	5,9%	67	3,1%	0	0,0%

Bijlage 2. Aantal leden van buitengewone leden van NOC*NSF

Nummer	Organisatie	Peildatum	Totaal 2008	Totaal 2007	% V	Jeugd 2008**	Jeugd 2007	Jeugd %V**	Mannen 2008	Mannen 2007	Vrouwen 2008**	Vrouwen 2007	Senioren 2008	Senioren 2007	Senioren %V	Verenigingen 2008	Verenigingen 2007
1	Nederlandse Brandweer Sport Bond*	-	-	27.101	-	-	0	-	-	25.600	-	1.501	-	27.101	-	-	0
2	Nederlandse Christelijke Sport Unie	31-12-2008	132.130	138.034	-4%	-	69.666	-	132.130	68.368	0	0	132.130	68.368	93%	481	495
3	Nederlandse Culturele Sportbond	31-12-2008	202.344	162.638	24%	14.125	14.222	-1%	188.219	148.416	0	0	188.219	148.416	27%	197	192
3.1	Aikido	-	1.001	992	1%	346	337	3%	655	655	0	0	655	655	0%	-	-
3.2	Gymnastiek	-	1.309	1.309	0%	639	639	0%	670	670	0	0	670	670	0%	-	-
3.3	Handbal	-	274	274	0%	54	82	-34%	220	192	0	0	220	192	15%	-	-
3.4	Hondensport	-	201	137.007	-100%	0	0	0%	201	137.007	0	0	201	137.007	-100%	-	-
3.5	Judo en jiu-jitsu	-	0	801	-	0	608	-	0	193	0	0	0	193	-	-	-
3.6	Karate	-	0	341	-	0	168	-	0	173	0	0	0	173	-	-	-
3.7	Martial Arts	-	2.085	-	-	1.027	-	-	1.058	-	0	0	1.058	-	-	-	-
3.8	Overige	-	180.454	4.212	4184%	737	804	-8%	179.717	3.408	0	0	179.717	3.408	5173%	-	-
3.9	Taekwondo	-	171	126	36%	101	101	0%	70	25	0	0	70	25	180%	-	-
3.10	Zaalvoetbal	-	279	649	-57%	10	10	0%	269	639	0	0	269	639	-58%	-	-
3.11	Zwemmen	-	16.570	16.927	-2%	11.211	11.473	-2%	5.359	5.454	0	0	5.359	5.454	-2%	-	-
4	Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheid	31-12-2008	789	787	0%	0	0	-	789	787	0	0	789	787	0%	0	0
5	Stichting Homosport Nederland	01-01-2009	0	0	-	0	0	-	0	0	0	0	0	0	-	0	0
6	Interprovinciale Organisatie Sport	01-01-2009	0	0	-	0	0	-	0	0	0	0	0	0	-	0	0
7	Nederlandse Katholieke Sportfederatie	31-12-2008	438.384	434.493	1%	0	0	-	438.384	434.673	0	0	438.384	434.673	1%	2.600	2.650
7.1	Atletiek	-	-	12.205	-	0	0	-	0	12.205	0	0	0	12.205	-	-	-
7.2	BZF	-	-	3.000	-	0	0	-	0	3.000	0	0	0	3.000	-	-	-
7.3	Dameskorfbal	-	-	11.480	-	0	0	-	0	11.480	0	0	0	11.480	-	-	-
7.4	DTBN	-	-	703	-	0	0	-	0	703	0	0	0	703	-	-	-
7.5	Gymnastiek	-	-	3.984	-	0	0	-	0	3.984	0	0	0	3.984	-	-	-
7.6	Handbal	-	-	26.241	-	0	0	-	0	26.241	0	0	0	26.241	-	-	-
7.7	IMAF	-	-	1.000	-	0	0	-	0	1.000	0	0	0	1.000	-	-	-
7.8	KNAS	-	-	2.231	-	0	0	-	0	2.231	0	0	0	2.231	-	-	-
7.9	KNKB	-	-	5.546	-	0	0	-	0	5.546	0	0	0	5.546	-	-	-
7.10	MON	-	-	5.694	-	0	0	-	0	5.694	0	0	0	5.694	-	-	-
7.11	NHB	-	-	9.488	-	0	0	-	0	9.488	0	0	0	9.488	-	-	-
7.12	NKF	-	-	1.952	-	0	0	-	0	1.952	0	0	0	1.952	-	-	-
7.13	NTVB	-	-	3.309	-	0	0	-	0	3.309	0	0	0	3.309	-	-	-
7.14	NWB	-	-	973	-	0	0	-	0	973	0	0	0	973	-	-	-
7.15	Overigen	-	-	17.090	-	0	0	-	0	17.090	0	0	0	17.090	-	-	-
7.16	Tafeltennis	-	-	3.216	-	0	0	-	0	3.216	0	0	0	3.216	-	-	-
7.17	Thomas van A.	-	-	1.700	-	0	0	-	0	1.700	0	0	0	1.700	-	-	-
7.18	Voetbal	-	-	317.076	-	0	0	-	0	317.076	0	0	0	317.076	-	-	-
7.19	Volleybal	-	-	3.086	-	0	0	-	0	3.086	0	0	0	3.086	-	-	-
7.20	Zwemmen	-	-	4.519	-	0	0	-	0	4.519	0	0	0	4.519	-	-	-
8	Koninklijke Vereniging voor Leraren Lichamelijke Opvoeding	01-01-2009	9.015	8.989	0%	0	0	-	9.015	8.989	0	0	9.015	8.989	0%	1	1
9	Nederlandse Vereniging van Olympische Deelnemers	01-01-2009	875	859	2%	0	0	-	875	554	0	305	875	859	2%	0	0
10	Nederlandse Politie Sport Bond	01-01-2009	60.000	55.000	9%	0	0	-	60.000	55.000	0	0	60.000	55.000	9%	0	0
11	Nederlands Instituut voor Sport en Beweging	01-01-2009	0	0	-	0	0	-	0	0	0	0	0	0	-	0	0
12	Vereniging voor Sport en Recht	31-12-2008	310	285	9%	0	0	-	310	285	0	0	310	285	9%	0	0
13	Vereniging voor Sportgeneeskunde	01-01-2009	0	0	-	0	0	-	0	0	0	0	0	0	-	0	0
14	Nederlands Genootschap voor Sportmassage	31-12-2008	8.001	7.680	4%	0	0	-	8.001	3.950	0	3.730	8.001	7.680	4%	0	0
15	Federatie van SMI's	01-01-2009	0	0	-	0	0	-	0	0	0	0	0	0	-	0	0
16	Studentensport Nederland	01-10-2009	100.000	97.500	3%	0	0	-	100.000	48.750	0	48.750	100.000	97.500	3%	400	425
Totaal			951.848	933.366	2%	-	83.888	-	937.723	795.372	-	54.286	937.723	849.658	10%	3.679	3.763
Netto verschil tussen 2007 en 2008				18.482						142.351		-		88.065			-84
Totaal excl. NCSU en NKS***			311.120	336.235	-7%	-	69.666	-	311.120	212.283	-	54.286	311.120	266.569	17%	882	921
Netto verschil tussen 2007 en 2008				-25.115						98.837		-		44.551			-39

* De Nederlandse Brandweer Sport Bond is geen lid meer van NOC*NSF

** Omdat alleen de NCS een volledige uitsplitsing heeft gemaakt naar leeftijd en geslacht, is het niet zinvol om deze cijfers te vergelijken met 2007

*** De meeste leden van NCSU en NKS zijn ook lid van een sportbond. Om dubbelstellingen te voorkomen worden hun leden in het totaal aantal niet meegenomen.

Bijlage 3. Absolute stijging en daling

Organisatie	Totaal 2008	Totaal 2007	Vershil	%
Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond	1.152.674	1.129.885	22.789	2,0%
Nederlandse Golf Federatie	313.733	291.184	22.549	7,7%
Koninklijke Nederlandse Hockey Bond	210.498	197.134	13.364	6,8%
Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie	203.007	195.526	7.481	3,8%
Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond	101.356	97.355	4.001	4,1%
Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging	43.752	40.248	3.504	8,7%
Judo Bond Nederland	57.686	55.018	2.668	4,8%
Nederlands Handbal Verbond	57.192	54.828	2.364	4,3%
KNBLO	32.298	30.038	2.260	7,5%
Kon. Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart	13.167	11.350	1.817	16,0%
Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond	693.024	691.441	1.583	0,2%
Nederlandse Bowling Federatie	17.067	15.577	1.490	9,6%
Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie	41.882	40.633	1.249	3,1%
Atletiekunie	127.639	126.413	1.226	1,0%
KNAF Nationale Autosport Federatie	10.180	9.212	968	10,5%
Koninklijke Nederlandsche Roei Bond	28.092	27.223	869	3,2%
Federatie Oosterse Gevechtkunsten	10.164	9.384	780	8,3%
Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond	150.640	149.920	720	0,5%
Nederlandse Handboog Bond	10.071	9.488	583	6,1%
Nederlandse Wandelsport Bond	33.287	32.883	404	1,2%
Squash Bond Nederland	18.496	18.099	397	2,2%
Nederlandse Frisbee Bond	932	554	378	68,2%
Nederlandse Toerfiets Unie	43.395	43.029	366	0,9%
Nederlandse Rugby Bond	8.298	8.001	297	3,7%
Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	20.507	20.218	289	1,4%
Nederlandse Kano Bond	6.938	6.703	235	3,5%
Nederlandse Kruisboog Bond	2.651	2.444	207	8,5%
Nederlandse Jeu de Boules Bond	18.648	18.532	116	0,6%
Nederlandse Algemene Danssport Bond	5.819	5.706	113	2,0%
Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond	2.539	2.517	22	0,9%
Nederlandse Beugel Bond	1.498	1.486	12	0,8%
Federatieve Nederlandse Midgetgolfbond	779	769	10	1,3%
Bob en Sleebond Nederland	64	60	4	6,7%
Nederlandse Curling Bond	127	123	4	3,3%
Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie	28.456	28.456	0	0,0%
Koninklijke Nederlandse Kolf Bond	600	608	-8	-1,3%
Nederlandse Racquetball Associatie	29	48	-19	-39,6%
Nederlandse Go Bond	759	791	-32	-4,0%
Nederlandse IJshockey Bond	5.299	5.336	-37	-0,7%
Algemene Nederlandse Sjoelbond	1.998	2.096	-98	-4,7%
Sportbond Moderne Vijfkamp	415	540	-125	-23,1%
Federatie van Klootschieters en Kogelwerpers	3.888	4.014	-126	-3,1%
Nederlandse Tafeltennis Bond	34.288	34.418	-130	-0,4%
Nederlandse Indoor en Outdoor Bowls Bond	1.797	1.943	-146	-7,5%

Koninklijke Nederlandse Cricket Bond	5.203	5.379	-176	-3,3%
Koninklijke Nederlandse Kaats Bond	14.390	14.574	-184	-1,3%
Nederlandse Volleybal Bond	127.047	127.308	-261	-0,2%
Koninklijke Nederlandse Dambond	6.457	6.754	-297	-4,4%
Nederlandse Waterski & Wakeboard Bond	4.051	4.368	-317	-7,3%
Nederlandse Onderwatersport Bond	18.754	19.110	-356	-1,9%
Karate Do Bond Nederland	8.646	9.006	-360	-4,0%
American Football Bond Nederland	1.562	1.928	-366	-19,0%
Nederlandse Klim- en Bergsportvereniging	55.040	55.585	-545	-1,0%
Watersportverbond	101.040	101.620	-580	-0,6%
Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond	23.324	23.926	-602	-2,5%
Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitnessfederatie	4.096	5.004	-908	-18,1%
Reddingsbrigades Nederland	28.112	29.201	-1.089	-3,7%
NebasNsg	20.817	21.912	-1.095	-5,0%
Taekwondo Bond Nederland	8.574	9.957	-1.383	-13,9%
Nederlandse Bridge Bond	114.310	115.736	-1.426	-1,2%
Koninklijke Nederlandse Kegel Bond	5.546	7.262	-1.716	-23,6%
Nederlandse Badminton Bond	61.321	63.120	-1.799	-2,9%
Koninklijke Nederlandse Zwembond	144.259	146.063	-1.804	-1,2%
Skate Bond Nederland	4.608	7.385	-2.777	-37,6%
Nederlandse Darts Bond	41.063	43.844	-2.781	-6,3%
Nederlandse Ski Vereniging	108.828	111.674	-2.846	-2,5%
Koninklijke Nederlandse Biljart Bond	31.277	34.364	-3.087	-9,0%
Nederlandse Basketball Bond	42.134	45.447	-3.313	-7,3%
Nederlandse Triathlon Bond	14.019	18.023	-4.004	-22,2%
Koninklijke Nederlandse Motorboot Club	579	5.794	-5.215	-90,0%
Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie	273.811	279.948	-6.137	-2,2%
Nederlandse Boks Bond	1.497	8.327	-6.830	-82,0%

Bijlage 4. Procentuele ledenwinst en verlies van sportbonden

Ledenwinst groter dan 10%	
Nederlandse Frisbee Bond	68,2%
Kon. Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart	16,0%
KNAF Nationale Autosport Federatie	10,5%

Ledenverlies groter dan 10%	
Taekwondo Bond Nederland	-13,9%
Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitnessfederatie	-18,1%
American Football Bond Nederland	-19,0%
Nederlandse Triathlon Bond	-22,2%
Sportbond Moderne Vijfkamp	-23,1%
Koninklijke Nederlandse Kegel Bond	-23,6%
Skate Bond Nederland	-37,6%
Nederlandse Racquetball Associatie	-39,6%
Nederlandse Boks Bond	-82,0%
Koninklijke Nederlandse Motorboot Club	-90,0%

Bijlage 5. Leden in volgorde van grootte (inclusief verschil met 2007)

Positie 2008	Organisatie	Totaal 2008	Totaal 2007	Vershil	Positie 2007
1	Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond	1.152.674	1.129.885	22.789	1
2	Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond	693.024	691.441	1.583	2
3	Nederlandse Golf Federatie	313.733	291.184	22.549	3
4	Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie	273.811	279.948	-6.137	4
5	Koninklijke Nederlandse Hockey Bond	210.498	197.134	13.364	5
6	Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie	203.007	195.526	7.481	6
7	Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond	150.640	149.920	720	7
8	Koninklijke Nederlandse Zwembond	144.259	146.063	-1.804	8
9	Atletiekunie	127.639	126.413	1.226	10
10	Nederlandse Volleybal Bond	127.047	127.308	-261	9
11	Nederlandse Bridge Bond	114.310	115.736	-1.426	11
12	Nederlandse Ski Vereniging	108.828	111.674	-2.846	12
13	Koninklijk Nederlands Korfball Verbond	101.356	97.355	4.001	14
14	Watersportverbond	101.040	101.620	-580	13
15	Nederlandse Badminton Bond	61.321	63.120	-1.799	15
16	Judo Bond Nederland	57.686	55.018	2.668	17
17	Nederlands Handbal Verbond	57.192	54.828	2.364	18
18	Nederlandse Klim- en Bergsportvereniging	55.040	55.585	-545	16
19	Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging	43.752	40.248	3.504	23
20	Nederlandse Toerfiets Unie	43.395	43.029	366	21
21	Nederlandse Basketball Bond	42.134	45.447	-3.313	19
22	Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie	41.882	40.633	1.249	22
23	Nederlandse Darts Bond	41.063	43.844	-2.781	20
24	Nederlandse Tafeltennis Bond	34.288	34.418	-130	24
25	Nederlandse Wandelsport Bond	33.287	32.883	404	26
26	KNBLO	32.298	30.038	2.260	27
27	Koninklijke Nederlandse Bijart Bond	31.277	34.364	-3.087	25
28	Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie	28.456	28.456	0	29
29	Reddingsbrigades Nederland	28.112	29.201	-1.089	28
30	Koninklijke Nederlandsche Roei Bond	28.092	27.223	869	30
31	Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond	23.324	23.926	-602	31
32	Gehandicaptensport Nederland	20.817	21.912	-1.095	32
33	Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	20.507	20.218	289	33
34	Nederlandse Onderwatersport Bond	18.754	19.110	-356	34
35	Nederlandse Jeu de Boules Bond	18.648	18.532	116	35
36	Squash Bond Nederland	18.496	18.099	397	36
37	Nederlandse Bowling Federatie	17.067	15.577	1.490	38
38	Koninklijke Nederlandse Kaats Bond	14.390	14.574	-184	39
39	Nederlandse Triathlon Bond	14.019	18.023	-4.004	37
40	Kon. Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart	13.167	11.350	1.817	40
41	KNAF Nationale Autosport Federatie	10.180	9.212	968	44
42	Federatie Oosterse Gevechtskunsten	10.164	9.384	780	43
43	Nederlandse Handboog Bond	10.071	9.488	583	42
44	Karate Do Bond Nederland	8.646	9.006	-360	45
45	Taekwondo Bond Nederland	8.574	9.957	-1.383	41
46	Nederlandse Rugby Bond	8.298	8.001	297	47
47	Nederlandse Kano Bond	6.938	6.703	235	51
48	Koninklijke Nederlandse Dambond	6.457	6.754	-297	50
49	Nederlandse Algemene Danssport Bond	5.819	5.706	113	53
50	Koninklijke Nederlandse Kegel Bond	5.546	7.262	-1.716	49
51	Nederlandse IJshockey Bond	5.299	5.336	-37	55
52	Koninklijke Nederlandse Cricket Bond	5.203	5.379	-176	54
53	Skate Bond Nederland	4.608	7.385	-2.777	48
54	Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitnessfederatie	4.096	5.004	-908	56
55	Nederlandse Waterski & Wakeboard Bond	4.051	4.368	-317	57
56	Federatie van Klootschieters en Kogelwerpers	3.888	4.014	-126	58
57	Nederlandse Kruisboog Bond	2.651	2.444	207	60
58	Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond	2.539	2.517	22	59
59	Algemene Nederlandse Sjoelbond	1.998	2.096	-98	61
60	Nederlandse Indoor en Outdoor Bowls Bond	1.797	1.943	-146	62
61	American Football Bond Nederland	1.562	1.928	-366	63

62	Nederlandse Beugel Bond	1.498	1.486	12	64
63	Nederlandse Boks Bond	1.497	8.327	-6.830	46
64	Nederlandse Frisbee Bond	932	554	378	68
65	Federatieve Nederlandse Midgetgolfbond	779	769	10	66
66	Nederlandse Go Bond	759	791	-32	65
67	Koninklijke Nederlandse Kolf Bond	611	608	3	67
68	Koninklijke Nederlandse Motorboot Club	579	5.794	-5.215	52
69	Sportbond Moderne Vijfkamp	415	540	-125	69
70	Nederlandse Curling Bond	127	123	4	70
71	Bob en Sleebond Nederland	64	60	4	71
72	Nederlandse Racquetball Associatie	29	48	-19	72

Bijlage 6. Gemiddeld aantal leden per vereniging

Organisatie	Aantal leden 2008	Aantal verenigingen 2008	Gemiddeld aantal leden per vereniging
Nederlandse Ski Vereniging	108.828	58	1.876
Nederlandse Darts Bond	41.063	25	1.643
Nederlandse Golf Federatie	313.733	223	1.407
Koninklijke Nederlandse Hockey Bond	210.498	311	677
Atletiekunie	127.639	289	442
Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond	693.024	1.741	398
Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond	1.152.674	3.369	342
Koninklijke Nederlandse Zwembond	144.259	433	333
Squash Bond Nederland	18.496	56	330
Watersportverbond	101.040	379	267
Koninklijke Nederlandsche Roei Bond	28.092	115	244
Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie	273.811	1.148	239
Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond	150.640	740	204
Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond	101.356	564	180
Nederlandse Triathlon Bond	14.019	89	158
Reddingsbrigades Nederland	28.112	180	156
Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging	43.752	286	153
Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie	28.456	200	142
Sportbond Moderne Vijfkamp	415	3	138
Nederlands Handbal Verbond	57.192	419	136
Nederlandse IJshockey Bond	5.299	40	132
Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond	23.324	179	130
KNAF Nationale Autosport Federatie	10.180	81	126
Nederlandse Bowling Federatie	17.067	138	124
Nederlandse Basketball Bond	42.134	366	115
Koninklijke Nederlandse Kaats Bond	14.390	127	113
Nederlandse Bridge Bond	114.310	1.047	109
Nederlandse Badminton Bond	61.321	572	107
Nederlandse Rugby Bond	8.298	80	104
Nederlandse Volleybal Bond	127.047	1.232	103
Skate Bond Nederland	4.608	47	98
Nederlandse Waterski & Wakeboard Bond	4.051	45	90
Nederlandse Kano Bond	6.938	80	87
Koninklijke Nederlandse Cricket Bond	5.203	62	84
Nederlandse Toerfiets Unie	43.395	518	84
Nederlandse Jeu de Boules Bond	18.648	223	84
Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie	203.007	2.524	80
Judo Bond Nederland	57.686	761	76
American Football Bond Nederland	1.562	21	74
Nederlandse Onderwatersport Bond	18.754	262	72
Nederlandse Wandelsport Bond	33.287	484	69
Kon. Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart	13.167	203	65
NebasNsg	20.817	324	64
KNBLO	32.298	555	58
Nederlandse Tafeltennis Bond	34.288	634	54
Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie	41.882	801	52
Taekwondo Bond Nederland	8.574	173	50
Nederlandse Frisbee Bond	932	19	49
Karate Do Bond Nederland	8.646	183	47

Nederlandse Beugel Bond	1.498	33	45
Federatie van Klootschieten en Kogelwerpers	3.888	86	45
Nederlandse Kruisboog Bond	2.651	61	43
Nederlandse Go Bond	759	18	42
Nederlandse Handboog Bond	10.071	245	41
Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	20.507	527	39
Nederlandse Indoor en Outdoor Bowls Bond	1.797	47	38
Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitnessfederatie	4.096	115	36
Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond	2.539	72	35
Nederlandse Curling Bond	127	4	32
Koninklijke Nederlandse Dambond	6.457	241	27
Federatie Oosterse Gevechtkunsten	10.164	430	24
Federatieve Nederlandse Midgetgolfbond	779	35	22
Algemene Nederlandse Sjoelbond	1.998	90	22
Nederlandse Algemene Danssport Bond	5.819	267	22
Bob en Sleebond Nederland	64	3	21
Koninklijke Nederlandse Biljart Bond	31.277	1.487	21
Koninklijke Nederlandse Kolf Bond	611	30	20
Nederlandse Boks Bond	1.497	75	20
Koninklijke Nederlandse Motorboot Club	579	32	18
Nederlandse Racquetball Associatie	29	2	15
Koninklijke Nederlandse Kegel Bond	5.546	446	12
Nederlandse Klim- en Bergsportvereniging	55.040	1	-
Totaal	4.786.005	26.756	179

Bijlage 7. Teamsporten (naar grootte)

	Tak van sport	Totaal 2008	Totaal 2007	Verschil	%
1	Voetbal	1.152.674	1.129.885	22.789	2%
2	Hockey	210.498	197.134	13.364	7%
3	Volleybal	127.047	127.308	-261	0%
4	Bridge	114.310	115.736	-1.426	-1%
5	Korfbal	101.356	97.355	4.001	4%
6	Handbal	57.192	54.828	2.364	4%
7	Basketball	42.134	45.447	-3.313	-7%
8	Reddingsbrigades	28.112	29.201	-1.089	-4%
9	Base- en Softball	23.324	23.926	-602	-3%
10	Kaats	14.390	14.574	-184	-1%
11	Rugby	8.298	8.001	297	4%
12	Ijshockey	5.299	5.336	-37	-1%
13	Cricket	5.203	5.379	-176	-3%
14	American Football	1.562	1.928	-366	-19%
15	Frisbee	932	554	378	68%
16	Curling	127	123	4	3%
	Totaal	1.892.458	1.856.715	35.743	2%

Bijlage 8. Individuele sporten (naar grootte)

	Tak van sport	Totaal 2008	Totaal 2007	Vershil	Vershil
1	Golf	313.733	291.184	22.549	8%
2	Gymnastiek	273.811	279.948	-6.137	-2%
3	Hippische	203.007	195.526	7.481	4%
4	Schaatsen	150.640	149.920	720	0%
5	Zwemmen	144.259	146.063	-1.804	-1%
6	Atletiek	127.639	126.413	1.226	1%
7	Skien	108.828	111.674	-2.846	-3%
8	Watersport	101.040	101.620	-580	-1%
9	Klim- en Bergsport	55.040	55.585	-545	-1%
10	Motorrijders	43.752	40.248	3.504	9%
11	Toerfiets	43.395	43.029	366	1%
12	Schutters	41.882	40.633	1.249	3%
13	Darts	41.063	43.844	-2.781	-6%
14	Wandelsport	33.287	32.883	404	1%
15	KNBLO	32.298	30.038	2.260	8%
16	Biljart	31.277	34.364	-3.087	-9%
17	Wielren	28.456	28.456	0	0%
18	Roeien	28.092	27.223	869	3%
19	Onderwatersport	18.754	19.110	-356	-2%
20	Jeu de Boules	18.648	18.532	116	1%
21	Bowling	17.067	15.577	1.490	10%
22	Triathlon	14.019	18.023	-4.004	-22%
23	KNVvL	13.167	11.350	1.817	16%
24	Autosport	10.180	9.212	968	11%
25	Handboog	10.071	9.488	583	6%
26	Kano	6.938	6.703	235	4%
27	Kegel	5.546	7.262	-1.716	-24%
28	Skate	4.608	7.385	-2.777	-38%
29	Krachtsport	4.096	5.004	-908	-18%
30	Waterski	4.051	4.368	-317	-7%
31	Klootschieters en Kogelwerpers	3.888	4.014	-126	-3%
32	Kruisboog	2.651	2.444	207	8%
33	Sjoel	1.998	2.096	-98	-5%
34	Indoor en Outdoor Bowls	1.797	1.943	-146	-8%
35	Beugel	1.498	1.486	12	1%
36	Midgetgolf	779	769	10	1%
37	Kolf	611	608	3	0%
38	Motorboot	579	5.794	-5.215	-90%
39	Vijfkamp	415	540	-125	-23%
40	Bob en slee	64	60	4	7%
	Totaal	1.942.924	1.930.419	12.505	1%

Bijlage 9. Semi-Individuele sporten (naar grootte)

	Tak van sport	Totaal 2008	Totaal 2007	Vershil	%
1	Tennis	693.024	691.441	1.583	0%
2	Badminton	61.321	63.120	-1.799	-3%
3	Judo	57.686	55.018	2.668	5%
4	Tafeltennis	34.288	34.418	-130	0%
5	Schaak	20.507	20.218	289	1%
6	Squash	18.496	18.099	397	2%
7	Oosterse Gevechtkunsten	10.164	9.384	780	8%
8	Karate	8.646	9.006	-360	-4%
9	Taekwondo	8.574	9.957	-1.383	-14%
10	Dam	6.457	6.754	-297	-4%
11	Danssport	5.819	5.706	113	2%
12	Schermb	2.539	2.517	22	1%
13	Boks	1.497	8.327	-6.830	-82%
14	Go	759	791	-32	-4%
15	Racquetball	29	48	-19	-40%
	Totaal	929.806	934.804	-4.998	-1%

Bijlage 10. Vergelijking ledentallen oude en nieuwe definitie

Organisatie	Ledental 2008 Nieuwe definitie	Ledental 2008 Oude definitie	% Verschil
Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond	56.902	150.640	-62%
Nederlandse Triathlon Bond	10.494	14.019	-25%
KNAF Nationale Autosport Federatie	7.676	10.180	-25%
Bob en Snee Bond Nederland	50	64	-22%
Federatie Oosterse Gevechtkunsten	9.384	10.164	-8%
Nederlandse Ski Vereniging	103.120	108.828	-5%
KNBLO	30.758	32.298	-5%
Watersportverbond	97.000	101.040	-4%
Nederlandse Indoor en Outdoor Bowls Bond	1.736	1.797	-3%
NebasNsg	20.817	20.817	0%
American Football Bond Nederland	1.562	1.562	0%
Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie	127.639	127.639	0%
Nederlandse Badminton Bond	61.321	61.321	0%
Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond	23.324	23.324	0%
Nederlandse Basketball Bond	42.134	42.134	0%
Koninklijke Nederlandse Biljart Bond	31.277	31.277	0%
Nederlandse Boks Bond	1.497	1.497	0%
Nederlandse Bowling Federatie	17.067	17.067	0%
Nederlandse Bridge Bond	114.310	114.310	0%
Koninklijke Nederlandse Cricket Bond	5.203	5.203	0%
Nederlandse Curling Bond	127	127	0%
Koninklijke Nederlandse Dam Bond	6.457	6.457	0%
Nederlandse Algemene Danssport Bond	5.819	5.819	0%
Nederlandse Darts Bond	41.063	41.063	0%
Nederlandse Go Bond	759	759	0%
Nederlandse Golf Federatie	313.733	313.733	0%
Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie	273.811	273.811	0%
Nederlands Handbal Verbond	57.192	57.192	0%
Nederlandse Handboog Bond	10.071	10.071	0%
Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie	203.007	203.007	0%
Koninklijke Nederlandse Hockey Bond	210.498	210.498	0%
Nederlandse Jeu de Boules Bond	18.648	18.648	0%
Judo Bond Nederland	57.686	57.686	0%
Koninklijke Nederlandse Kaats Bond	14.390	14.390	0%
Nederlandse Kano Bond	6.938	6.938	0%
Karate Do Bond Nederland	8.646	8.646	0%
Koninklijke Nederlandsche Kegel Bond	5.546	5.546	0%

Kon. Ned. Klim- en Bergsport Vereniging	55.040	55.040	0%
Federatie van Klootschieters en Kogelwerpers	3.888	3.888	0%
Koninklijke Nederlandse Kolf Bond	611	611	0%
Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond	101.356	101.356	0%
Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitnessfederati	4.096	4.096	0%
Nederlandse Kruisboog Bond	2.651	2.651	0%
Kon. Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart	13.167	13.167	0%
Federatieve Nederlandse Midgetgolf Bond	779	779	0%
Koninklijke Nederlandse Motorboot Club	579	579	0%
Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging	43.752	43.752	0%
Nederlandse Onderwatersport Bond	18.754	18.754	0%
Reddingsbrigades Nederland	28.112	28.112	0%
Nederlandse Racquetball Associatie	29	29	0%
Koninklijke Nederlandsche Roei Bond	28.092	28.092	0%
Skate Bond Nederland	4.608	4.608	0%
Nederlandse Rugby Bond	8.298	8.298	0%
Koninklijke Nederlandse Algemene Schermbond	2.539	2.539	0%
Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie	41.882	41.882	0%
Algemene Nederlandse Sjoelbond	1.998	1.998	0%
Squash Bond Nederland	18.496	18.496	0%
Taekwondo Bond Nederland	8.574	8.574	0%
Nederlandse Tafeltennis Bond	34.288	34.288	0%
Nederlandse Toerfiets Unie	43.395	43.395	0%
Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond	1.152.674	1.152.674	0%
Nederlandse Volleybal Bond	127.047	127.047	0%
Sportbond Moderne Vijfkamp	415	415	0%
Nederlandse Wandel Bond	33.287	33.287	0%
Nederlandse Waterski Bond	4.051	4.051	0%
Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie	28.456	28.456	0%
Nederlandse IJshockey Bond	5.299	5.299	0%
Koninklijke Nederlandse Zwembond	144.259	144.259	0%
Nederlandse Frisbee Bond	932	932	0%
Nederlandse Beugel Bond	1.501	1.498	0%
Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond	719.985	693.024	4%
Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	22.539	20.507	10%
Rollersports	0	0	-
Aikido Nederland	4.000	0	-
Nederlandse Floorball & Unihockey Bond	1.000	0	-
Totaal	4.708.091	4.786.005	-2%

Colofon

Titel

Ledental NOC*NSF over 2008

Tekst

Nicolette van Veldhoven/Klaas Smink

Gegevensverwerking en opmaak

Tim Wensink/Klaas Smink

Druk

Repro, NOC*NSF

NOC*NSF-publicatienummer: 700

Uitgave

NOC*NSF

Unit Sportontwikkeling/Onderzoek

Postbus 302

6800 AH Arnhem

tel. 026-4834400

www.nocnsf.nl

Deze publicatie kan worden besteld bij het Informatiecentrum van NOC*NSF: info@noc-nsf.nl.

De kosten van deze publicatie bedragen € 10,- (inclusief verzendkosten).

Arnhem, november 2009